Transportøkonomisk institutt
Stiftelsen Norsk senter for samferdselsforskning

Arbeidsdokument av 11. juli 2011 SM/2230/2011
3379 SUSTOUR
Knut Veisten, Berit Grue, Kreg Lindberg, Jan Vidar Haukeland, Sur Baardsen, Odd Inge Vistad, Karoline Daugstad

Innbyggernes holdninger til bruk og vern av nasjonalparkene i Nord-Gudbrandsdalen.

Deskriptiv statistikk fra en internettstudie rettet mot nordgudbrandsdøler og andre nordmenn, 2010/2011

Innhold:

1. Innledning og problemstilling 3
2. Metode og data 5
2.1. Spørsmål, testing, prøving og feiling 5
2.2. Utvalgstyper 7
3. Utvalget av befolkningen som besvarte internettskjemaet 8
4. Besøk i Nord-Gudbrandsdalen og kjennskap til parkene 16
5. Natur-, miljø- og økologidimensjoner 18
5.1. Tilhørighet 18
5.2. Naturverdier 18
5.3. Naturorientering 19
5.4. Nytt økologisk paradigme (NEP) 22
5.5. Purisme (WPS) 24
5.6. Verdiliste (LOV) 28
5.7. Idealisme/materialisme og modernisme/tradisjonalisme 30
5.8. Destinasjonspreferanser 31
5.9. Selvrapportert miljøatferd 32
6. Scenariopreferanser 34
6.1. Metoden ”valgeksperimenter” (”samvalg”) 34
6.2. Resultater av valgeksperimenter (gondol i Fossbergom, Lom) 36
6.3. Spørsmål om preferanse for flere spesifikke fasiliteter 37
6.4. Graden av aksept for at turismeaktivitet har effekt på naturhabitater ... 41
7. Kort oppsummering 45
Referanser 48

Gaustadalléen 21
NO 0349 Oslo
Tlf: +47 22 57 38 00
Faks: +47 22 60 92 00
E-post: toi@toi.no
www.toi.no
Bankgiro:
DNB NOR 8200.01.30164
Org.nr: 959056773 MVA

Takk **52**
Vedlegg I – Korrelasjonsanalyse **54**
Vedlegg II – Analyse av valgeksperimenter **60**
Vedlegg III – Spørreskjema **63**

Dette materialet er ikke offentliggjort. Det kan brukes kun i den saklige sammenheng det er gitt.
Det skal ikke tas noen form for kopier til annen bruk eller spredning.
Unntak må klareres med TØI.

1. Innledning og problemstilling

De seks kommunene i Nord-Gudbrandsdalen, Dovre, Lesja, Lom, Sel, Skjåk og Vågå, har seks nasjonalparker innenfor sine grenser, nemlig (se Kart 1 nedenfor):

- Jotunheimen
- Rondane
- Dovre
- Dovrefjell-Sunndalsfjella
- Reinheimen
- Breheimen

Kart 1: Kommuner og parker i *Nasjonalparkriket / Nord-Gudbrandsdal.* Kilde: www.dirnat.no, bearbeidet av B. Grue

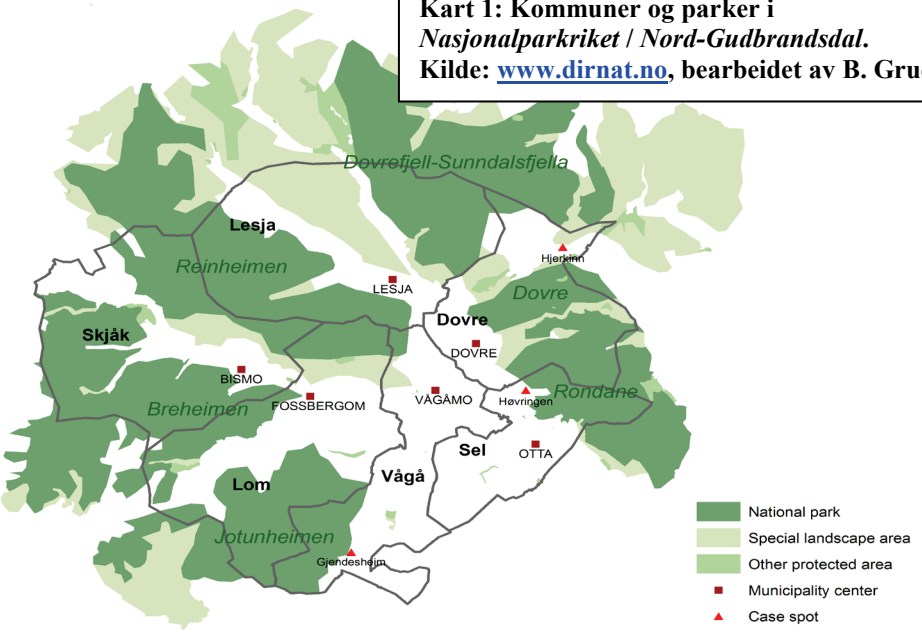

Disse seks norddalskommunene har de siste årene markedsført seg som *Nasjonalparkriket* (www.nasjonalparkriket.no). Bruken *nasjonalpark* som ”merkevarebetegnelse” kan baseres på undersøkelser som har indikert at dette kan appellere til et bestemt turistsegment (Teigland og Holden 1996, Lindberg og Dellaert 2003, Fredman 2004, Jacobsen 2005, Reinius og Fredman 2007, Haukeland m.fl. 2010). Satsing på turisme basert på naturvern og nasjonalparker kan utgjøre en stadig viktigere næring for kommunene i Nord-Gudbrandsdalen, men kan samtidig skape et press på de vernede områdene.

I prosjektet ”*Bærekraftig reiselivsutvikling i en nasjonalparkregion*” (SUSTOUR) undersøker vi bruk og vernproblematikk relatert til økt turismesatsing, inkludert nye utbygginger/tilrettelegginger ved innfallsportene til nasjonalparkene. Det blir undersøkt hvilke ønsker og holdninger som turister og fastboende har med henblikk på utvikling av en mer intensiv turistmessig utnyttelse av nasjonalparkene (Veisten m.fl. 2007).

Innenfor SUSTOUR-prosjektet er det tidligere presentert resultater fra spørreundersøkelser av turister Veisten m.fl. (2009, 2010a), hhv utenlandske bilturister som reiste ut fra Norge med ferge sommeren 2008 (Haukeland m.fl.

2010) og norske og utenlandske turister rekruttert i Nord-Gudbrandsdalen sommeren 2009 (Haukeland m.fl. 2011).

Ca en tredjedel av bilturistene (fra Danmark, Tyskland og Nederland) intervjuet sommeren 2008 hadde vært innom Nord-Gudbrandsdalen på reisen i Norge. Mer enn halvparten av dem hadde vært i Norge tidligere. De tilbrakte i snitt knapt fjorten dager i Norge, halvparten på minst tre ulike steder i landet, og nesten halvparten hadde tilbrakt overnattingene i hytte. De hadde benyttet primært reisehåndbøker som informasjonskilde, men brukte også brosjyrer, internett, informasjonstavler og lokale turistkontorer/turistverter (Veisten m.fl. 2009).

Vel 60 % av turistene rekruttert i Nord-Gudbrandsdalen sommeren 2009 var bosatt i Norge, og blant de utenlandske tilreisende utgjorde tyske, nederlandske, danske og svenske besøkende de største nasjonalitetsgruppene. De fleste reiste med bil, og deres gjennomsnittlige antall overnattinger i Norge var ca 10 netter; de utenlandske turistene hadde lenger oppholdstid enn de norske, hhv ca 14 dager og ca 1 uke, i snitt. De to vanligste overnattingsformene var camping/hytte og hotell/pensjonat. Omtrent fire døgn av reisen ble tilbrakt i Nord-Gudbrandsdalen. Halvparten oppga Nord-Gudbrandsdalen som hoveddestinasjon for reisen. Flertallet av de utenlandske hadde besøkt Norge tidligere (Veisten m.fl. 2010a).

De utenlandske turistene, fra utvalget både i 2008 og i 2009, uttrykte stor interesse for å oppleve natur med frisk luft, rent vann og uberørte omgivelser. Det at det er etablert nasjonalparker ble oppgitt å ha betydning for beslutningen om å reise på ferie til Norge / Nord-Gudbrandsdalen (og valg av reiserute) for en stor andel av utvalgene. Dog, for utenlandske turister som stadig kommer tilbake til naturområder i Norge, så kan en tenke seg at det er naturen som sådan, uavhengig av vernestatus, som er det sentrale reisemotivet. Jotunheimen er den klart mest kjente nasjonalparken, etterfulgt av Rondane (Veisten m.fl. 2009, 2010a).

Uttrykte ønsker for tilretteleggingner i nasjonalparkenes randsoner omfattet i første rekke besøkssentre med informasjons- og kunnskapsformidling om parkene, samt overnattingsmuligheter/serveringstilbud, lokal mat, og veger/p-plasser. Også tilbud om guiding/sightseeing til natur- og kulturattraksjoner ble etterspurt av relativt mange. De fasilitetene innenfor nasjonalparkene som de største andelene vurderte som viktige var forbedret skilting/informasjon og bedre/flere stier (Veisten m.fl. 2009, 2010a). Vi fant fire dimensjoner mht tilretteleggingsønsker, når vi ser samlet på fasiliteter både i og rundt parkene: ”infrastruktur & service”, ”stier & skilting”, ”turer & formidling” og ”mat & overnatting”. Ulike turisttyper/-segmenter vil vektlegge disse dimensjonene ulikt (Haukeland m.fl. 2010, 2011).

Med et spørsmålsbatteri for naturorienteringer ble det identifisert fire hoveddimensjoner (motivasjoner) for å oppsøke natur: ”rekreasjon”, ”inspirasjon”, ”utfordring” og ”sightseeing”. Mht ”rekreasjon” så er denne dimensjonen særlig knyttet til søken etter uberørthet, sansning, stillhet og avkobling; ”inspirasjon” inneholder både naturnærhet/-opplevelse og introspeksjon; ”utfordring” omfatter her både søken av risiko og fysisk krevende aktivitet; mens ”sightseeing” (”komfort”) særlig går på komfortabel opplevelse av

natur og også inneholder et element av sosialt samvær (Haukeland m.fl. 2010, 2011).

Dette arbeidsdokumentet presenterer en videreføring av spørreundersøkelsene rettet mot turister (Veisten m.fl. 2009, 2010a), der mange av de samme spørsmålene er blitt stilt til et utvalg av befolkningen i Nord-Gudbrandsdalen og til den øvrige norske befolkningen. Denne internettbaserte studien ble gjennomført i løpet av vinteren 2010/2011. Det internettbaserte spørreskjemaet inneholdt altså flere felles spørsmål med turistundersøkelsene fra foregående år, men også flere utvidelser, bl.a. flere spørsmål om verdiorienteringer og konkrete spørsmål om bruk versus vern. I det følgende gis deskriptiv statistikk fra denne internettbaserte spørreundersøkelsen.

2. Metode og data

2.1. Spørsmål, testing, prøving og feiling

Store deler av spørreskjemaet bestod av spørsmål/spørsmålsbatterier som var testet sommeren 2008 og 2009 (Veisten m.fl. 2009, 2010a). Følgende figur oppsummerer strukturen i det internettbaserte spørreskjemaet.

1) Selvrapportert aktivitet – destinasjonstyper "dra"-motivasjoner	
2) Selvrapportert aktivitet – miljøvennlig atferd	
3) Besøk i Nord-Gudbrandsdalen / kjennskap til og besøk i nasjonalparkene	
VALGEKSPERIMENTSEKVENSER (4 ulike blokker, med 4 valg i hver – randomisert – laget i programmet NGENE)	
4) CASE: Gondol	
5) Andre case/produkter/tilrettelegginger ("betinget verdsetting" / "holdninger")	
6) Aksept av negative økologiske effekter av case/produkter/tilrettelegginger	
TESTING AV DIMENSJONER (naturorientering, verdier, økologi)	
7) Naturorientering	8) "Verdiliste" (LOV) 9) Materialisme/idealisme - Modernisme/tradisjonalisme 10) Purisme 11) "Ny økologisk paradigme" (NEP)
TESTING AV BRUK-VERNHOLDNINGER MHT ULIKE FRAMSTILLINGER	
10a) Vern "positiv" / bruk "negativ"	10b) Vern "nøytral" / bruk "nøytral" 10c) Vern "negativ" / bruk "positiv"
11) Medlemskap i næringsorganisasjoner / miljøorganisasjoner	
12) Bakgrunnsvariable / individuelle karakteristika / sosioøkonomiske variable / demografiske variable	

Figur 1: Strukturen i det internettbaserte spørreskjemaet.

Selvrapportert reiseatferd, med fokus på "dra"-motivasjon (Dann 1981), var primært tatt med for å få indikert hvilke av respondentene som kunne klassifiseres innenfor en naturdestinasjon som Nord-Gudbrandsdalen. Selvrapportert miljøvennlig atferd var primært basert på spørsmål fra Kaisers "generelle mål på

økologisk atferd" (Kaiser 1998, se også Kaiser m.fl. 1999, 2003, Kaiser og Wilson 2004), med et lite tillegg om miljøvennlig turistatferd fra (Dolnicar 2010). Noe av tanken bak dette er at selvrapportert (generell) miljøatferd kan gi bedre prediksjon av holdninger og atferd knyttet til bruk og vern av nasjonalparkene i Nord-Gudbrandsdalen (og annen framtidig miljørelatert atferd) sammenliknet med svar på generelle miljøholdningsspørsmål.

Vedrørende naturorienterings- og verdidimensjoner så inkluderte det internettbaserte spørreskjemaet bl.a. følgende komponenter (spørsmålsbatterier), som også var prøvd ut tidligere:

- "naturorienteringer" (Uddenberg 1995, Haukeland m.fl. 2010, 2011)
- "purisme" (Stankey 1973, Kliskey og Kearsley 1993, Vistad 1995, Vistad og Kaltenborn 1998)
- "ny økologisk paradigme", eng.: *new ecological paradigm*, tidl. *new environmental paradigm*, NEP (Dunlap og Van Liere 1978, Noe og Snow 1990, Luzar m.fl. 1995, Dunlap m.fl. 2000)

Naturorienteringsskalaen var litt justert med den hensikt å få flere indikatorspørsmål bak noen av de fire dimensjonene identifisert av Haukeland m.fl. (2010, 2011).

I tillegg inkluderte vi to korte spørsmålsskalaer, én om livsverdier, den såkalte "verdilisten" (Kahle 1983), eng.: *list of values* (LOV), og én skala for å indikere en kombinasjon av idealisme/materialisme og modernisme/tradisjonalisme (Hellevik 1996).

Opphavet til LOV ligger i verdispørsmålene fra Rokeach (1973), men LOV inneholder kun ni spørsmål og disse dreier seg om viktigheten av det en kan kalle *verdimål* i livet (Kahle 1983, Kahle m.fl. 1986, Kahle og Kennedy 1989, Novak og MacEvoy 1990, Kamakura og Novak 1992).

Måling av idealisme/materialisme og modernisme/tradisjonalisme ble utviklet av den norske statsviteren Ottar Hellevik (Hellevik 1996), tilknyttet den såkalte norske monitorundersøkelsen (i MMI, nå Synovate). Veisten m.fl. (2008) og Mehmetoglu m.fl. (2010) benyttet kun seks indikatorspørsmål for å fordele respondentene i de fire gruppene "moderne materialister", "moderne idealister", "tradisjonelle materialister" og "tradisjonelle idealister". I vår studie benyttet vi de samme seks spørsmålene som i sistnevnte referanse.[1]

Et annet element i internettstudien, som er blitt prøvd ut tidligere innenfor prosjektet (Veisten m.fl. 2010a) er såkalte samvalg, eller valgeksperimenter (eng: *choice experiments*, CE). Respondentene fikk beskrevet en serie med parvise alternativer for gondolutbygging fra Fossbergom (nær sentrum i Lom kommune) opp mot Lomseggja. Respondentene stod da overfor parvise valg, der de to beskrevne alternativene varierte mht servicenivå, økologiske effekter, og kostnad/pris. Poenget med disse valgene var å få estimert en relativ verdsetting av både servicenivåer og økologiske effekter (Louviere m.fl. 2000, Bateman m.fl.

[1] Veisten m.fl. (2008) rapporterte følgende fordeling mellom disse fire kategoriene, i sitt relativt lille bekvemmelighetsutvalg fra IKEA Slependen: 40 % "moderne materialister", 24 % "moderne idealister", 19 % "tradisjonelle materialister" og 17 % "tradisjonelle idealister".

2002, Lindberg m.fl. 1999, 2001). Vi fant at Gondol-casen hadde fungert best i tidligere forsøk, og vurderte det som relevant å få befolkningens vurdering av samme case som turistene (Veisten m.fl. 2010a). Valgeksperimentene bygget på scenariobetraktningene skissert i Veisten m.fl. (2007), inkludert de forespeilte økologiske effektene, varierer mellom valgalternativene.

Det internettbaserte spørreskjemaet ble utviklet i papirformat i løpet av sommeren og høsten 2010, og bygget altså i svært stor grad på lesten fra turistundersøkelsene. Det benyttede programmet for å gjennomføre undersøkelsen via internett var SPSS Dimensions.

2.2. Utvalgstyper

Det finnes fortsatt intet offentlig e-postregister, et register à la telefonkatalogen som kunne regnes som noenlunde representativt for den voksne befolkningen i Norge. Rekruttering per brev basert på adresseregisteret til Folkeregisteret er temmelig krevende (og kostbart), og svarprosenten har vært relativt lav i de senere undersøkelsene ved TØI som har benyttet denne rekrutterings-/samplingsmetoden (Elvik m.fl. 2006). Derfor valgte vi å kjøpe tilgang til Norstats internettpanel (www.panel.no), dvs.:

i et spesielt telefonrekruttert utvalg fra Nord-Gudbrandsdalen (”lokalt” delutvalg), rekruttert av Norstat, og

ii et e-postrekruttert utvalg fra Norstats eksisterende panel (”nasjonalt” delutvalg).

Norstat hadde, per oktober 2010, nesten 80.000 personer mellom 15 og 74 år i sitt panel. Disse er rekruttert via telefon til å delta i panelet. Kvinner og den litt yngre delen av befolkningen (opp til 45 år) er overrepresentert.[2] For øvrig registrerer Norstat flere demografiske, atferdsmessige og psykografiske mål for sine paneldeltakere (Norstat 2010). Antallet respondenter som besvarte spørreskjemaet er vist i tabell 1.

Tabell 1: Antall svargivende respondenter og antall komplette svar.

	Svargivende		Komplette svar		
	Frekvens	Prosent	Frekvens	Prosent	% komplette
Nord-Gudbrandsdalen (*i.* ”lokalt”)	271	19,11 %	218	17,44 %	80,44 %
Resten av Norge (*ii.* ”nasjonalt”)	1147	78,89 %	1032	82,56 %	89,97 %
N / Total	1418	100 %	1250	100 %	88,15 %

Kilde: Transportøkonomisk institutt, Arbeidsdokument 2230/2011

[2] Farstad og Dybedal (2010) benyttet også Norstats panel og fant at respondentene hadde ”i gjennomsnitt et litt høyere inntekts- og utdanningsnivå enn gjennomsnittet for befolkningen for øvrig” (s. 4).

Vi ser fra tabellen at det var noe høyere andel komplette svar i det nasjonale enn i det lokale utvalget. Hvor mange som besvarte i forhold til antallet rekrutterte har vi ikke tall på, men fra TØIs tidligere bruk av internettpanel fra Norstat har vi en svarprosent på 75 (Farstad og Dybedal 2010).[3]

I dette arbeidsdokumentet vil vi stort sett holde oss til enkle frekvensopptellinger og gjennomsnittsverdier fra spørreundersøkelsen. Mer omfattende statistisk analyse vil bli rapportert i andre publikasjoner (vitenskaplige artikler). I *Vedlegg I* presenteres korrelasjonsanalyser av diverse spørsmål/variable, også omdefinerte variable som kan være mer egnet for statistisk analyse. Spørreskjemaet er gjengitt i *Vedlegg III*.

3. Utvalget av befolkningen som besvarte internettskjemaet

Tabell 2 viser kommunefordeling for de lokale respondentene.

Tabell 2: Kommunefordeling, lokale respondenter.

	Lokalt utvalg (*i*)		Befolkning Nord-Gudbrandsdalen	
	Frekvens	Prosent	Frekvens	Prosent
Dovre	22	8 %	2748	14 %
Lesja	40	15 %	2197	11 %
Lom	39	14 %	2401	12 %
Sel	79	29 %	6004	31 %
Skjåk	38	14 %	2299	12 %
Vågå	52	19 %	3718	19 %
Total	270	99 %	19367	99 %

Kilde: Transportøkonomisk institutt, Arbeidsdokument 2230/2011

De lokale respondentene er omtrent fordelt som befolkningen i Nord-Gudbrandsdalen. Tabell 3 viser fylkesfordeling for de nasjonale respondentene.

[3] Svarprosenten vil nok i stor grad avhenge av undersøkelsestype. Bruk av et annet internettpanel, i en annen spørreundersøkelse gjennomført av TØI, indikerte en svarprosent på mellom 20 og 25 (Samstad m.fl. 2010). Vår type spørreundersøkelse er dog mer beslektet med Farstad og Dybedal (2010).

Tabell 3: Fylkesfordeling, nasjonale respondenter.

	Nasjonalt utvalg (*ii*)		Befolkning (1. januar 2011)	
	Frekvens	Prosent	Frekvens	Prosent
Oslo	63	6 %	599.230	12,18 %
Akershus	183	17 %	545.653	11,09 %
Hordaland	166	15 %	484.240	9,84 %
Rogaland	36	3 %	436.087	8,86 %
Sør-Trøndelag	33	3 %	294.066	5,98 %
Østfold	51	5 %	274.827	5,59 %
Buskerud	48	4 %	261.110	5,31 %
Møre og Romsdal	56	5 %	253.904	5,16 %
Nordland	16	1 %	237.280	4,82 %
Vestfold	11	1 %	233.705	4,75 %
Hedmark	37	3 %	191.622	3,89 %
Oppland	135	12 %	186.087	3,78 %
Vest- Agder	29	3 %	172.408	3,50 %
Telemark	40	4 %	169.185	3,44 %
Troms	81	7 %	157.554	3,20 %
Nord-Trøndelag	25	2 %	132.140	2,69 %
Aust-Agder	43	4 %	110.048	2,24 %
Sogn og Fjordane	22	2 %	107.742	2,19 %
Finnmark	8	1 %	73.417	1,49 %
Total	1083	100 %	4.920.305	100,00 %

Kilder: Statistisk sentralbyrå (http://www.ssb.no/folkemengde/arkiv/tab-2011-02-24-01.html), Transportøkonomisk institutt, Arbeidsdokument 2230/2011

Av tabellen ser vi at det nasjonale utvalget er noe annerledes fordelt på fylkesnivå enn befolkningen, men det er likevel noenlunde balanse mellom regionene (Nord/Midt, Øst, Sør, Vest). Overrepresentasjonen av Oppland omfatter altså ikke de særskilt rekrutterte lokale respondentene fra Nord-Gudbrnadsdalen.

Tabellene 4-6 viser fordelingen mht kjønn, alder og utdanning, delvis med sammenlikning mot tall for befolkningen som helhet.

Tabell 4: Kjønnsfordeling. Prosent.

	Lokalt (*i*)	Nasjonalt (*ii*)	Total
Kvinne	48	51	51
Mann	52	49	49
Total	100	100	100
(N)	(229)	(1089)	(1318)

Kilde: Transportøkonomisk institutt, Arbeidsdokument 2230/2011

Tabell 5a: Aldersgjennomsnitt.

	Gj.snitt	(N)	St. avvik
Lokalt (*i*)	48	(229)	14,5
Nasjonalt (*ii*)	47	(1089)	15,7
Total	47	(1318)	15,5

Kilde: Transportøkonomisk institutt, Arbeidsdokument 2230/2011

Tabell 5b: Aldersgrupper. Prosent.

	Lokalt (*i*)	Nasjonalt (*ii*)	Total	Befolkningen
15-20	3	3	3	9
20-29	7	16	15	17
30-39	17	16	16	18
40-49	25	20	21	19
50-59	24	20	21	16
60-69	17	19	18	14
70 og over	5	7	7	8
Total	98	101	101	101

Kilder: Statistisk sentralbyrå (http://www.ssb.no/folkemengde/arkiv/tab-2011-02-24-01.html), Transportøkonomisk institutt, Arbeidsdokument 2230/2011

Tabell 6: Utdanningsnivå. Prosent.

	Lokalt (*i*)	Nasjonalt (*ii*)	Total	Befolkningen
Grunnskole	10	7	7	30
Videregående skole	37	28	29	43
1-4 års høyere utdanning etter vgs.	34	38	38	21
Mer enn 4 års høyere utdanning etter vgs.	19	27	26	7
Total	100	100	100	100

Kilder: Statistisk sentralbyrå (http://www.ssb.no/utniv/tab-2010-06-25-01.html), Transportøkonomisk institutt, Arbeidsdokument 2230/2011

Det er relativt lik kjønnsfordeling i utvalget (Tabell 4), og aldersfordelingen (over intervallet 15-88 år) er også omtrent som i den voksne befolkningen, med noe underrepresentasjon av de aller yngste – og denne underrepresentasjonen er sterkere i det lokale utvalget (Tabell 5a og 5b). Aldersmedianen er lik aldersgjennomsnittet (ca 47 år). Oppgitt utdanningsnivå ligger betydelig høyere i vårt utvalg enn i den norske befolkningen (som er 16 år eller eldre), anno 2009 (Tabell 6). Tabell 7 viser oppgitt brutto månedsinntekt.

Tabell 7: Husholdningens brutto månedsinntekt (kategorier). Prosent.

	Lokalt (*i*)	Nasjonalt (*ii*)	Total
Under 5000 kr	2,6	2,1	2,2
5000 – 10 000 kr	1,7	1,6	1,6
10 000 – 15 000 kr	0,9	2,5	2,2
15 000 – 20 000 kr	4,8	4,3	4,4
20 000 – 25 000 kr	5,7	5,6	5,6
25 000 – 30 000 kr	8,3	7,2	7,4
30 000 – 35 000 kr	8,7	6,8	7,1
35 000 – 40 000 kr	13,1	8,1	9,0
40 000 – 45 000 kr	10,9	6,7	7,4
45 000 – 50 000 kr	10,5	6,9	7,5
50 000 – 55 000 kr	3,5	5,0	4,7
55 000 – 60 000 kr	6,6	4,4	4,8
60 000 – 65 000 kr	4,8	3,7	3,9
65 000 – 70 000 kr	2,6	4,5	4,2
70 000 – 75 000 kr	1,7	3,1	2,9
75 000 – 80 000 kr	1,7	3,4	3,1
80 000 – 85 000 kr	1,3	2,2	2,0
85 000 – 90 000 kr	0,4	0,8	0,8
90 000 – 95 000 kr	0,0	0,8	0,7
95 000 – 100 000 kr	0,4	1,4	1,2
Mer enn 100 000 kr	1,3	3,8	3,3
Vet ikke	2,6	3,8	3,6
Ønsker ikke å svare	5,7	11,5	10,5
Total	100	100	100

Kilde: Transportøkonomisk institutt, Arbeidsdokument 2230/2011

Bruker vi midtpunktene i hver oppgitt inntektskategori (og med 120.000 kr i høyeste inntektskategori), kan vi estimere gjennomsnittlig og median (brutto)

månedsinntekt. Vi får ca 42.000 kr i gjennomsnitt og 37.500 kr i median i det lokale delutvalget, ca 47.500 kr i gjennomsnitt og 42.500 kr i median i det nasjonale delutvalget, og ca 46.500 kr i gjennomsnitt og median lik 42.500 kr i hele utvalget.[4] Husholdningsstørrelse og antall barn er oppsummert i tabell 8.

Tabell 8: Husstandsstørrelse og antall barn i husstanden.

	Husstandsstørrelse		Antall barn i husstanden	
	Gj.snitt	(N)	Gj.snitt	(N)
Lokalt (*i*)	3,08	(225)	1,04	(225)
Nasjonalt (*ii*)	2,50	(1085)	0,55	(1085)
Total	2,74	(1309)	0,87	(1073)

Kilde: Transportøkonomisk institutt, Arbeidsdokument 2230/2011

Tabell 9 viser oppgitt sektortilhørighet blant de lokale respondentene. Noen av respondentene oppga tilhørighet i flere sektorer.

Tabell 9: Sektortilhørighet, lokale respondenter. Prosent.

Industri	12	10
Jordbruk/skogbruk/fiskeri	16	13
Transport	4	3
Varehandel	7	6
Media	4	3
Konsulentvirksomhet/rådgivning/IT	6	5
Offentlig administrasjon	9	7
Helse/omsorg	11	9
Undervisning	14	11
Annen sektor	18	16
Hjemmeværende	2	1
Trygdet/pensjonist	13	11
Under utdanning	6	5
Total	121†	100†
(N)		277

† Summen av prosenter er høyere enn 100 i den venstre kolonnen pga at noen oppga tilhørighet i flere sektorer. I den høyre kolonnen er prosentene nedjustert for å få totalsum 100 %.

Kilde: Transportøkonomisk institutt, Arbeidsdokument 2230/2011

[4] I studien rettet mot turistene, rekruttert i Nord-Gudbrandsdalen sommeren 2009, ble gjennomsnittlig bruttoinntekt beregnet til ca 48.000 kr i gjennomsnitt, med median lik 47.500 kr, og disse beløpene lå bare så vidt over gjennomsnittet for dem som vurderte sin inntekt relativt til å være en "middels inntekt", dvs. ca 46.600 kr (Veisten m.fl. 2010).

Tabellene 10-12 viser oppgitt tilhørighet til næringsorganisasjon, natur- og miljøorganisasjon, samt politisk partipreferanse.

Tabell 10: Næringsorganisasjonstilhørighet. Prosent.

	Lokalt (*i*)	Nasjonalt (*ii*)	Total
Norges Jeger- og Fiskerforbund	18,0	7,4	9,3
Norges Fjellstyresamband	3,1	0,0	0,6
Norsk Reindriftslag	0,0	0,0	0,0
Norsk Almenningsforbund	1,3	0,0	0,3
Norsk Bonde- og Småbrukarlag	7,0	0,0	2,1
Norges Bondelag	7,9	1,3	2,5
NHO Reiseliv	1,3	0,2	0,5
(N)	(100)	(76)	(176)

† I det totale utvalget (N=1317)) oppga 13,4 % av respondentene medlemskap i næringsorganisasjon. Summen av prosenter er høyere i tabellen pga at noen er medlemmer i flere organisasjoner.

Kilde: Transportøkonomisk institutt, Arbeidsdokument 2230/2011

Tabell 11: Natur- og miljøorganisasjonstilhørighet. Prosent. †

	Lokalt (*i*)	Nasjonalt (*ii*)	Total
Den Norske Turistforening (DNT)	17,1	12,0	13,0
Norges naturvernforbund	4,8	1,7	2,3
Natur og Ungdom	0,9	0,6	0,8
Bellona	1,3	0,2	0,5
Miljøvernforbundet	1,3	0,2	0,5
Verdens naturfond	1,3	1,5	1,5
Greenpeace	0,4	0,2	0,3
Worldwatch institute	0,4	0,0	0,2
Framtiden i våre hender	3,5	2,1	2,4
Annen natur-/miljøvernorganisasjon	4,4	4,0	4,1
(N)	(60)	(200)	(260)

† I det totale utvalget (N=1317) oppga 19,8 % av respondentene medlemskap i miljøvernorganisasjon. Summen av prosenter er høyere i tabellen pga at noen er medlemmer i flere organisasjoner.

Kilde: Transportøkonomisk institutt, Arbeidsdokument 2230/2011

Tabell 12: Politisk partitilhørighet. Prosent.

	Lokalt (*i*)	Nasjonalt (*ii*)	Total	Partibarometer *
Arbeiderpartiet (Ap)	37,5	25,2	27,2	27,1
Fremskrittspartiet (Frp)	10,6	16,3	15,4	24,9
Høyre (H)	12,5	29,5	26,7	26,0
Kristelig Folkeparti (Krf)	1,3	4,1	3,6	4,5
Rødt	2,5	4,2	3,9	1,4
Senterpartiet (SP)	22,5	3,3	6,5	4,5
Sosialistisk Venstreparti (SV)	11,9	8,6	9,1	5,0
Venstre (V)	0,0	7,4	6,2	4,8
Andre	1,2	1,5	1,4	2,5
Total	100	100	100	99,7
(N)	(160)	(814)	(974)	

* Partibarometeret gir et gjennomsnitt av tre meningsmålingsbyråers partigallup i januar 2011, nemlig TNS Gallup, Infact og Sentio.

Kilde: Transportøkonomisk institutt, Arbeidsdokument 2230/2011

Vel 13 prosent oppga medlemskap i næringsorganisasjoner (Tabell 10) mens knapt 20 prosent oppga medlemskap i miljøvernorganisasjoner (Tabell 11). Vi ser fra Tabell 12 at Fremskrittspartiet er klart underrepresentert i utvalget, mens partiene på ytterste venstre fløy (SV og Rødt) samt et par av mellompartiene (Sp og V) er noe overrepresentert.

Følgende tabell viser oppgitt interesse for denne spørreundersøkelsen og de valgene de ble bedt om å foreta.[5]

Tabell 13: Egenvurdert involvering i valgene i spørreundersøkelsen. Prosent.

	Lokalt (*i*)	Nasjonalt (*ii*)	Total
Svært lite	3	2	2
Ganske lite	10	15	14
Ganske mye	62	60	60
Svært mye	18	19	19
Vil ikke svare	7	3	4
Total	100	100	100

Kilde: Transportøkonomisk institutt, Arbeidsdokument 2230/2011

[5] En kan anta at respondenter med lav motivasjon/involvering gir mindre gjennomtenkte (mer tilfeldige) svar (VanBeselaere 2004), og en kan evt. vurdere å teste svargivingen med utelatelse av de minst motiverte.

Om vi ser bort fra ikke-svar så er fordelingen (i det totale utvalget) som følger: 2 prosent ”svært lite”, 15 prosent ”ganske lite”, 63 prosent ”ganske mye” og 20 prosent ”svært mye”. Det var noenlunde lik fordeling i de nasjonale og de lokale utvalgene.[6] I den neste tabellen oppgis respondentenes tidsbruk på internettbesvarelsen.[7]

Tabell 14: Tidsbruk på besvarelsen per persentil. Minutter.

	Lokalt (*i*)	Nasjonalt (*ii*)	Total
10 % raskeste	11	10	10
20 % raskeste	14	11	11
30 % raskeste	16	12	13
40 % raskeste	18	14	14
50 % raskeste	19	15	16
60 % raskeste	21	17	18
70 % raskeste	25	19	20
80 % raskeste	30	23	25
90 % raskeste	38	32	34

Kilde: Transportøkonomisk institutt, Arbeidsdokument 2230/2011

Denne tabellen viser, for eksempel, at 20 % av utvalget brukte 11 minutter eller mindre, at medianen var 16 minutter, og at 80 % av utvalget brukte 25 minutter eller mindre.[8] Minimum var 3 minutter og maksimum var på nesten 6 døgn. Gjennomsnittet i hele utvalget var på over 1 time (st. avvik på over 7 timer), pga at noen (ytterst) få tok (lange) pauser i besvarelsen. Gjennomsnittet for de 96 prosent av utvalget som brukte mindre enn halvannen time var 18 minutter.

[6] Fordelingen er ganske lik den som Veisten m.fl. (2010b) fant i en annen internettbasert spørreundersøkelse: 1 % ”svært lite”, 12 % ”ganske lite”, 72 % ”ganske mye” og 15 % ”svært mye”.

[7] Malhotra (2008) fant at ”svarkvaliteten”, målt ved konsistens i svargiving når rekkefølgen ble rokert, var lavest for dem som svarte aller raskest, noe som også kan vurderes som konsistent med en ”pliktforsømmelsesmodell” presentert av VanBeselaeres (2004). Her skisseres to beslektede typer svaratferd som indikerer ”pliktforsømmelse” i spørreundersøkelser: kjapphet (rafsing) og feilaktighet (slurv).

[8] Fordelingen er ganske lik den som Veisten m.fl. (2010b) fant i sin internettbaserte spørreundersøkelse: gjennomsnitt nær 1 time, minimum tidsbruk ca 5 minutter, og median besvarelsestid lik ca 20 minutter.

4. Besøk i Nord-Gudbrandsdalen og kjennskap til parkene

De som ikke var bosatt i Nord-Gudbrandsdalen (”nasjonalt” utvalg) ble spurt om de hadde vært i Nord-Gudbrandsdalen i løpet av de siste tre årene. Alle respondentene ble spurt om de hadde vært i de seks nasjonalparkene i Nasjonalparkriket i løpet av de tre siste årene. Tabell 15 viser gjennomsnittlig antall besøk for de respondentene som besvarte spørsmålet.

Tabell 15: Besøksfrekvens de siste tre årene.

	Lokalt (*i*)			Nasjonalt (*ii*)		
	Gj.snitt	(N)	St. avvik	Gj.snitt	(N)	St. avvik
Nord-Gudbrandsdalen				10,9	(489)	78,6
Nasjonalparkene	29,5	(252)	67,1	4,8	(432)	48,7

Kilde: Transportøkonomisk institutt, Arbeidsdokument 2230/2011

Som forventet hadde de lokale et høyere oppgitt antall besøk i nasjonalparkene enn de som bor utenfor Nord-Gudbrandsdalen (”nasjonale”). Blant de ”nasjonale” finner vi dog at besøk i nasjonalparkene utgjør nesten halvparten av alle besøkene i Nord-Gudbrandsdalen. Om vi setter de med missing til 0 så får vi vel 4 besøk i snitt i Nord-Gudbrandsdalen av folk bosatt utenom Nord-Gudbrandsdalen. Følgende tabell viser oppgitt sannsynlighet for å besøke Nord-Gudbrandsdalen i 2011 eller en annen gang i framtiden.

Tabell 16: Sannsynlighet for framtidig besøk i Nord-Gudbrandsdalen. Nasjonale respondenter. Prosent.

	I løpet av 2011	I framtiden
1 Svært usannsynlig	37,2	8,0
2	20,6	10,3
3	22,4	23,8
4	9,0	25,0
5 Svært sannsynlig	10,8	32,9

Kilde: Transportøkonomisk institutt, Arbeidsdokument 2230/2011

Om vi slår sammen oppgitt sannsynlighetsgrad 4 og 5, så gir dette ca 20 prosent som finner det sannsynlig at de vil besøke Nord-Gudbrandsdalen i løpet av 2011. Over halvparten finner det sannsynlig at de vil reise til Nord-Gudbrandsdalen en gang i framtiden.

Respondentene ble spurt om de kjente til de seks nasjonalparkene som ligger innenfor de seks kommunene i Nord-Gudbrandsdalen. Svarene er presentert i Tabell 17.

Tabell 17: Kjennskap til nasjonalparkene i Nord-Gudbrandsdalen. Nasjonale respondenter. Prosent. (N=1182)

	God kjennskap	Noe kjennskap	Ingen kjennskap	Total
Jotunheimen	13	56	31	100
Rondane	9	52	39	100
Dovre	9	56	35	100
Dovrefjell-Sunndalsfjella	3	31	66	100
Breheimen	2	18	80	100
Reinheimen	1	11	88	100
(N)				(1182)

Kilde: Transportøkonomisk institutt, Arbeidsdokument 2230/2011

Bare et mindretall av de nasjonale respondentene oppgir god kjennskap til nasjonalparkene i Nasjonalparkriket. Det er langt flere som oppgir noe eller god kjennskap til Jotunheimen, Rondane og Dovre (ca ⅔) enn til de andre parkene, og Breheimen og Reinheimen er minst kjent. Vi spurte også om besøk i disse parkene på reisen (se Tabell 18). Vi får da noenlunde samme rangering for besøk som for kjennskap: Jotunheimen, Rondane og Dovre er mest besøkt.[9]

Tabell 18: Besøk i nasjonalparkene i Nord-Gudbrandsdalen. Prosent. (N=1099)

	Ja	Nei	Vet ikke	Total
Jotunheimen	58	40	2	100
Rondane	43	53	3	99
Dovre	46	51	2	99
Dovrefjell-Sunndalsfjella	19	76	5	100
Breheimen	16	78	6	100
Reinheimen	16	77	7	100
(N)				(696)

Kilde: Transportøkonomisk institutt, Arbeidsdokument 2230/2011

[9] Rangeringen av parkene mht kjennskap og besøk er den samme som den gitt av turistene som ble spurt om det samme i internettstudien vinteren 2009/2010 (Veisten m.fl. 2010a).

5. Natur-, miljø- og økologidimensjoner

5.1. Tilhørighet

Tabell 19 viser svar på spørsmål om ulike påstander om Nord-Gudbrandsdalen. Dette kan tolkes som indikatorer på ”tilhørighet”. Disse spørsmålene ble kun stilt til de lokale respondentene. Tabellen er rangert etter (fallende) grad av viktighet (målt ved gjennomsnittsskåre).

Tabell 19: Vurdering av påstander om Nord-Gudbrandsdalen, lokale respondenter. Prosent

	Helt uenig (1)	(2)	(3)	(4)	Helt enig (5)	Ikke relevant	Sum	Gj.snitts-skåre (1-5)	St. avvik
Jeg er sterkt knyttet til Nord-Gudbrandsdalen	4	5	14	19	54	3	100	4,23	1,165
Jeg identifiserer meg sterkt med Nord-Gudbrandsdalen	4	8	18	16	52	2	100	4,10	1,218
Å oppholde meg i Nord-Gudbrandsdalen sier en hel del om hvem jeg er	11	8	21	21	34	5	100	3,72	1,421
Jeg synes at Nord-Gudbrandsdalen er den beste plassen når jeg skal gjøre det jeg liker best	7	10	25	24	33	1	100	3,69	1,252
Det er mer tilfredsstillende å vær i Nord-Gudbrandsdalen enn å være andre steder	11	12	27	20	26	4	100	3,48	1,388
Ikke noe annet sted kan sammenliknes med Nord-Gudbrandsdalen	15	13	21	22	27	3	101	3,41	1,459

Kilde: Transportøkonomisk institutt, Arbeidsdokument 2230/2011

De direkte utsagnene om tilknytning og identifisering oppnådde største andeler (helt) enige.

5.2. Naturverdier

Tabell 20 viser svar på spørsmål om hvilke verdier ved naturen som er viktige. Tabellen er rangert etter (fallende) grad av viktighet (målt ved gjennomsnittsskåre).

Tabell 20: Viktigheten av ulike naturverdier, lokale respondenter. Prosent

	Svært liten verdi (1)	(2)	(3)	(4)	Svært stor verdi (5)	Sum	Gj.snitts-skåre (1-5)	St. avvik
Verdi for etterkommere	2	4	14	27	54	101	4,27	0,971
Mangfoldsverdi	4	3	21	37	37	102	4,00	0,998
Villmarksverdi	2	6	23	36	34	101	3,93	0,991
Terapeutisk verdi	3	5	22	37	33	100	3,93	1,006
Livsopprettholdende verdi	4	6	24	34	32	100	3,84	1,076
Estetisk/scenisk verdi	5	7	26	30	33	101	3,80	1,112
Læringsverdi	3	5	33	39	20	100	3,69	0,942
Naturhistorisk/kulturhistorisk verdi	3	10	27	37	24	101	3,69	1,031
Næringsverdi	5	8	28	36	23	100	3,65	1,067
Iboende verdi	6	7	37	29	21	100	3,52	1,089
Åndelig verdi	11	17	37	22	13	100	3,09	1,168

Kilde: Transportøkonomisk institutt, Arbeidsdokument 2230/2011

De aller fleste av verdiene er forholdsvis likt rangert, dog med verdien for etterkommerne (framtidige generasjoner) klart høyest rangert og den åndelige verdien klart lavest rangert.

5.3. Naturorientering

Tabell 21 gir et bilde av hvilke aspekter ved natur- og landskapsopplevelser som vurderes som mer eller mindre viktige, av de lokale respondentene. Tabellen er rangert etter (fallende) grad av viktighet (målt ved gjennomsnittsskåre).

Tabell 21: Viktigheten av ulike natur- og landskapsopplevelser, lokale respondenter. Prosent

	Helt uviktig (0)	Ganske uviktig (1)	Verken viktig eller uviktig (2)	Ganske viktig (3)	Svært viktig (4)	Sum	Gj.snitts-skåre	St. avvik	(N)
Fysisk avkobling i naturen	2	1	5	41	51	100	4,38	0,803	(241)
Se vakre landskaper	1	1	6	45	47	100	4,36	0,723	(241)
Fremme helse og sunnhet	2	2	8	38	51	101	4,34	0,832	(241)
Stillhet og ro	1	2	7	44	47	101	4,33	0,767	(241)
Sanseinntrykk	2	1	8	43	47	100	4,31	0,805	(241)
Frisk luft, rent vann og uberørte omgivelser	1	3	8	42	46	100	4,29	0,820	(241)
Oppleve noe som er vakkert	1	1	8	51	39	100	4,27	0,717	(241)
Lade batteriene/ hente nye krefter	2	2	11	43	42	100	4,21	0,871	(241)
Få en følelse av frihet	2	1	15	44	38	100	4,16	0,843	(241)
Føle samhørighet med landskap og natur	3	1	17	48	32	101	4,05	0,872	(241)
Hente inspirasjon i naturomgivelser	3	4	20	41	33	101	3,98	0,953	(241)
Oppleve naturens magi og mystikk	4	3	22	44	27	100	3,87	0,983	(241)
Være i bevegelse gjennom naturlandskap	3	4	21	48	24	100	3,86	0,928	(241)
Oppleve en dypere sammenheng i tilværelsen	4	7	38	32	19	100	3,55	1,007	(241)
Betrakte natur innenfor en behagelig ramme	9	15	32	34	10	100	3,22	1,096	(234)
Fysisk krevende aktivitet i naturen	10	18	33	32	7	100	3,08	1,079	(241)
Ha det komfortabelt i naturomgivelser	10	22	32	28	7	99	2,98	1,092	(241)
Kunne nyte natur i litt luksus	16	29	30	20	5	100	2,68	1,117	(234)
Oppleve spenning	21	25	36	16	3	101	2,56	1,075	(241)
Mestre farlige situasjoner	34	22	25	13	5	99	2,32	1,216	(241)
Søke utfordringer som innebærer risiko	43	28	20	8	2	101	1,98	1,057	(241)

Kilde: Transportøkonomisk institutt, Arbeidsdokument 2230/2011

Det er fysisk avkobling, helse og sunnhet, stillhet, sanseinntrykk, vakre landskap, og frisk luft, rent vann som vurderes som viktigst – omtrent ni av ti holder dette for å være ganske eller svært viktig.[10] Svarene på disse spørsmålene ble tolket

[10] Også denne rangeringen er forholdsvis lik den som ble funnet blant tyske, nederlandske og danske bilferjeturister i Norge sommeren 2008 (Veisten m.fl. 2009) og blant de turistene som ble rekruttert i Nord-Gudbrandsdalen sommeren 2009 (Veisten m.fl. 2010a).

som indikatorer på underliggende ”naturorienteringer” (Uddenberg 1995), som så ble identifisert (”gjenfunnet”) ved hjelp av faktoranalyse. Tabellen under viser en faktorløsning med fire faktorer (naturorienteringsdimensjoner), og denne er sammenliknet med faktorløsning fra undersøkelsen blant turistene som ble rekruttert i Nord-Gudbrandsdalen sommeren 2009 (Veisten m.fl. 2010a, Haukeland m.fl. 2011).

Tabell 22: Faktoranalyse basert på viktigheten av ulike typer natur- og landskapsopplevelser. Firefaktorløsning.†

	Turister i Nord-Gudbrandsdalen (Haukeland m.fl. 2011)				*Lokalbefolkningen i Nord-Gudbrandsdalen*			
	”Rekreasjon”	*”Inspirasjon”*	*”Utfordring”*	*”Komfort”*	*”Rekreasjon”*	*”Inspirasjon”*	*”Utfordring”*	*”Komfort”*
Fysisk avkobling i naturen	**0,754**				**0,761**			
Stillhet og ro	**0,830**				**0,796**			
Sanseinntrykk	**0,746**				**0,816**			
Frisk luft, rent vann og uberørte omgivelser	**0,802**				**0,733**			
Fremme helse og sunnhet	0,645				**0,721**			
Se vakre landskaper					**0,741**			
Oppleve noe som er vakkert	0,537				0,477	0,644		
Lade batteriene/ hente nye krefter	0,640					0,636		
Oppleve en dypere sammenheng i tilværelsen		**0,809**				0,663		
Få en følelse av frihet		0,620				0,689		
Føle samhørighet med landskap og natur		**0,719**				**0,740**		
Oppleve naturens magi og mystikk		**0,749**				**0,844**		
Hente inspirasjon i naturomgivelser		**0,727**				**0,799**		
Søke utfordringer som innebærer risiko			**0,836**				**0,831**	
Fysisk krevende aktivitet i naturen			**0,795**				0,643	
Oppleve spenning							**0,844**	
Mestre farlige situasjoner							**0,730**	
Ha det komfortabelt i naturomgivelser				**0,856**				**0,869**
Kunne nyte natur med litt luksus								**0,860**
Betrakte natur innenfor en behagelig ramme								0,697

† Rotert varimaxmetode, der faktorskårer under 0,5 er fjernet og faktorskårer over 0,7 er uthevet.

Kilde: Transportøkonomisk institutt, Arbeidsdokument 2230/2011

Firefaktorløsningen fra undersøkelsen blant nordgudbrandsdølene er sammenfallende med de fire faktorene fra undersøkelsen blant turistene i Nord-Gudbrandsdalen. Basert på indikatorspørsmålene (samt Uddenberg 1995 og Haukeland m.fl. 2010) vil vi altså regne følgende naturorienteringsdimensjoner

som de viktigste: rekreasjonsdimensjonen, inspirasjonsdimensjonen, utfordringsdimensjonen, og komfortdimensjonen.[11]

5.4. Nytt økologisk paradigme (NEP)

Vår bruk av såkalt ”nytt økologisk paradigme” (eng.: *new ecological paradigm*, tidl. *new environmental paradigm*, NEP) er basert på et relativt lite sett med indikatorspørsmål, dvs. åtte av de 15 spørsmålene foreslått av Dunlap m.fl. (2000). En underliggende (verdi)dimensjon som kan bli identifisert er ”økologisme”, en slags holdning (eller et verdisyn) om at naturen er sårbar for menneskelig aktivitet (eller den motsatte holdning, såkalt ”ikke-påvirket av mennesket”). I tillegg til identifisering via faktoranalyse har også gjennomsnittskåre og en enkel sumskåreberegning vært benyttet for klassifisering mht økologismedimensjonen (Dunlap og Van Liere 1978, Kaltenborn m.fl. 1998, 2009). Tabellen under viser svarfordeling fra indikatorspørsmålene for NEP, som ble stilt de nasjonale respondentene.

[11] Også blant bilferjeturistene fra Tyskland, Nederland og Danmark, intervjuet sommeren 2008, ble tilsvarende firefaktorløsning funnet, dog med ombytting av de to første faktorene (Haukeland m.fl. 2010, Veisten m.fl. 2010a). De indikatorspørsmålene som ikke fungerte mht faktorladning, i turistutvalgene fra 2008 og 2009, er blitt skiftet ut. Komfortdimensjonen er tidligere blitt kalt sightseeingdimensjonen

Tabell 23: Indikatorsvarfordeling NEP, nasjonale respondenter. Prosent.

	Helt uenig (1)	Ganske uenig (2)	Usikker (3)	Ganske uenig (4)	Helt uenig (5)	Sum	Gj.snitts -skåre	St. avvik	(N)
Planter og dyr har like stor rett til å leve som mennesker †	3	10	12	41	34	100	3,92	1,066	(1092)
Balansen i naturen er skjør og forstyrres lett †	1	9	22	48	20	100	3,75	0,920	(1092)
Mennesker misbruker i høy grad naturmiljøet †	2	14	26	40	17	100	3,57	0,997	(1092)
Dersom ting utvikler seg slik som nå, vil det snart inntreffe en økologisk katastrofe †	6	18	44	23	9	100	3,10	1,004	(1092)
Menneskelig klokskap vil sikre oss mot at vi ikke gjør jorden ulevelig	13	17	42	24	4	100	2,90	1,041	(1092)
Den såkalte "økologiske krisen" som truer menneskeheten er i stor grad overdrevet	15	23	37	20	5	100	2,76	1,079	(1092)
Balansen i naturen er robust nok til å takle moderne industrisamfunn	16	34	35	13	2	100	2,51	0,977	(1092)

† Skalaen blir snudd for senere sumskåreberegning og faktoranalyse, for å få entydig positiv vs. negativ retning mht ”økologisme”.

Kilde: Transportøkonomisk institutt, Arbeidsdokument 2230/2011

Tabellen under viser gjennomsnittlig sumskåre for en tredeling av utvalget, i ”anti-eco” (maksimum økologismeskåre lik 21), i ”pro-eco” (minimum økologismeskåre lik 29), og i ”mid-eco” (økologismeskåre fra og med 22 til og med 28).

Tabell 24: Sumskårer NEP, nasjonale respondenter; etter NEP-kategori.

NEP-kategorier	Laveste sumskåre	Høyeste sumskåre	Gj.snitt	St. avvik	(N)
Anti-øko	8	21	18,80	2,450	(308)
Mid-øko	22	28	24,67	1,891	(582)
Pro-øko	29	35	30,99	1,762	(202)
Total	8	35	24,18	4,589	(1092)

† Sumskårene, for alle variablene, er inndelt som i Vistad (2009).

Kilde: Transportøkonomisk institutt, Arbeidsdokument 2230/2011

Gjennomsnittsskåre per indikatorspørsmål (skalaen for ”økologismeutsagn” i Tabell 23 er da snudd) blir ca 2,7 for ”anti-øko”, ca 3,5 for ”mid-øko”, og ca 4,4

for ”pro-øko”. De 202 ”pro-øko”-respondentene er da i snitt mellom mildt og sterkt enige i økologismeutsagn (misbruk, skjør balanse, katastrofe) og mellom mildt og sterkt uenige i utsagn om ”ikke-påvirkning” (robust natur, menneskelig klokskap, krise overdrevet).

En faktoranalyse av NEP-indikatorspørsmålene er vist i følgende tabell, med sammenlikning mot faktoranalysen av turistdataene innsamlet i 2009/2010 (Veisten m.fl. 2010a).

Tabell 25: Faktoranalyse basert på NEP. Tofaktorløsning.†

	Turister i Nord-Gudbrandsdalen (Haukeland m.fl. 2011)		*Nasjonalt utvalg*	
	”Økologisme”	*”Ikke-påvirkning”*	*”Økologisme”*	*”Ikke-påvirkning”*
Mennesker misbruker i høy grad naturmiljøet	**0,756**		**0,648**	
Balansen i naturen er skjør og forstyrres lett	**0,722**		**0,728**	
Planter og dyr har like stor rett til å leve som mennesker	**0,714**		**0,759**	
Dersom ting utvikler seg slik som nå, vil det snart inntreffe en økologisk katastrofe	0,633			-0,680
Balansen i naturen er robust nok til å takle moderne industrisamfunn		**0,786**		**0,703**
Menneskelig klokskap vil sikre oss mot at vi IKKE gjør jorden ulevelig		**0,740**		**0,701**
Den såkalte ”økologiske krisen” som truer menneskeheten er i stor grad overdrevet		**0,716**		**0,742**

† Rotert varimaxmetode, der faktorskårer under 0,4 er fjernet og faktorskårer over 0,7 er uthevet.
Kilde: Transportøkonomisk institutt, Arbeidsdokument 2230/2011

Faktorløsningen for det nasjonale utvalget var relativt lik den som ble funnet for turismeutvalget fra Nord-Gudbrandsdalen. I tillegg til økologismedimensjonen ble det også identifisert en separat ”menneskelig ikke-påvirkningsdimensjon” (Kaltenborn m.fl. 1998, 2009).

5.5. Purisme (WPS)

Såkalt purisme, en viktig dimensjon i villmarksopplevelsespreferanse (eng.: *wilderness purism scale*, WPS) er et annet mål på folks ønske om fasiliteter, aktiviteter og opplevelsestyper i villmark. ”Purisme” er et ”skalaendepunkt” for ønsket om minst mulig menneskelig påvirkning og tilstedeværelse (Stankey 1973, Kliskey og Kearsley 1993, Vistad 1995, Shafer og Hammitt 1995, Manning og Valliere 1996, Higham 1997, Vistad og Kaltenborn 1998). Vi benyttet et forkortet indikatorspørsmålsbatteri for purisme som tidligere har vært brukt i Norge (Vistad 1995, Vistad og Kaltenborn 1998, Vistad 2009).

Den grunnleggende underliggende (verdi)dimensjonen som kan bli identifisert er altså ”purisme”. I tillegg til identifisering via faktoranalyse har også gjennomsnittskåre og en enkel sumskåreberegning vært benyttet for klassifisering mht purismedimensjonen (Higham 1997, Fredman og Emmelin 2001). Tabellen under viser svarfordeling fra indikatorspørsmålene for purisme, som ble stilt til det nasjonale delutvalget.

Tabell 26: Indikatorsvarfordeling Purisme (WPS), nasjonale respondenter. Prosent.

Ville det være negativt eller positivt for din egen trivsel	Svært negativt (1)	Ganske negativt (2)	Litt negativt (3)	Nøytral (4)	Litt positivt (5)	Ganske positivt (6)	Svært positivt (7)	Sum	Gj.snitts-skåre	St. avvik	(N)
...at det er god skilting ved startsteder og ved sti-, løype- og vegkryss	1	1	1	10	17	37	34	100	5,88	1,143	(1094)
...at det finnes opparbeidede og merkede stier	0	1	2	10	19	38	29	100	5,78	1,136	(1094)
...at det er lagt ned trestokker, steiner o.l. til å gå på der stien går gjennom våte områder	1	1	1	11	18	37	30	100	5,77	1,185	(1094)
...at du kan bli kvitt søppel i utplasserte søppeldunker	1	3	4	15	18	27	33	100	5,55	1,446	(1094)
...at det finnes tilrettelagte leirplasser med do, ved, bål, søppeldunker etc.	3	5	7	15	20	28	22	100	5,15	1,589	(1094)
...at du kan være alene og gå lenge uten å møte andre mennesker	2	3	5	29	21	25	15	100	5,01	1,369	(1094)
...at det finnes hytter med matservering og oppredde senger i området	2	3	5	32	21	26	11	100	4,89	1,338	(1094)
...at du kan møte mange mennesker i fjellet	5	8	15	38	17	12	4	100	4,07	1,389	(1094)

† Skalaen blir snudd for senere sumskåreberegning og faktoranalyse, for å få entydig positiv vs. negativ retning mht ”purisme”.

Kilde: Transportøkonomisk institutt, Arbeidsdokument 2230/2011

I utvalget var det høyeste grad av enighet i utsagn om god skilting og stikvalitet, akkurat som i turistutvalget fra 2009/2010 (Veisten m.fl. 2010a). Tabellen under viser gjennomsnittlig sumskåre for en tredeling av utvalget (Fredman og Emmelin 2001), i ”ikke-purist” (maksimum purismeskåre lik 22), i ”purist” (minimum purismeskåre lik 30), og i ”mellompurist” (purismeskåre fra og med 23 til og med 29).

Tabell 27: Sumskårer purisme (WPS), nasjonale respondenter; etter WPS-kategori.

WPS-kategorier	Laveste sumskåre	Høyeste sumskåre	Gj.snitt	St. avvik	(N)
Ikke-purist	11	22	18,32	2,860	(482)
Delvis purist	23	29	25,69	1,938	(401)
Purist	30	56	34,64	4,959	(200)
Total	11	56	24,06	6,773	(1083)

† Sumskårene, for alle variablene, er inndelt som i Fredman og Emmelin (2001); se også Vistad (2009).
Kilde: Transportøkonomisk institutt, Arbeidsdokument 2230/2011

Gjennomssnittskåre per indikatorspørsmål (skalaen for ”purismeutsagn” i tabell 26 er da snudd) blir på vel 2,3 for ”ikke-purister”, vel 3,2 for ”delvise purister”, og vel 4,3 for ”purister”.[12] En faktoranalyse av purismeindikatorspørsmålene er vist i følgende tabell.

[12] Vistad (2009) benevner ”ikke-purist” som ”lavpurist” / ”lågpurist” og ”delvis purist” som ”mellompurist”.

Tabell 28: Faktoranalyse basert på WPS. Tofaktor- og trefaktorløsninger.[†]

	Turister i Nord-Gudbrandsdalen (Haukeland m.fl. 2011)			*Nasjonalt utvalg*				
	trefaktorløsning			*tofaktorløsning*		*trefaktorløsning*		
	"Vandring"	*"Camping"*	*"Fellesskap"*	*"Vandring/ camping"*	*"Fellesskap"*	*"Camping/ vandring"*	*"Komfort/ vandring"*	*"Ensomhet"*
… at det er lagt ned trestokker, steiner og lignende til å gå på der stien går gjennom våte områder	**0,844**			**0,754**		0,501	0,580	
… at det er god skilting ved startsteder og ved sti-, løype- og vegkryss	**0,777**			**0,833**		0,626	0,536	
… at det finnes hytter med matservering og oppredde senger i området	**0,742**			0,497	0,434		**0,828**	
... at det finnes opparbeidede og merkede stier	**0,718**	0,425		**0,839**		0,673	0,506	
… at du kan bli kvitt søppel i utplasserte søppeldunker		**0,878**		0,695		**0,840**		
... at det finnes tilrettelagte leirplasser med do, ved, bål, søppeldunker etc.		**0,818**		0,689		**0,817**		
... at du kan være alene og gå lenge uten å møte andre mennesker			**-0,828**		**-0,833**			**0,879**
... at du kan møte mange mennesker i fjellet			**0,812**		**0,765**		0,577	-0,621

[†] Rotert varimaxmetode, der faktorskårer under 0,4 er fjernet og faktorskårer over 0,7 er uthevet.

Kilde: Transportøkonomisk institutt, Arbeidsdokument 2230/2011

Basert på det nasjonale utvalget ble det med tofaktorløsningen (som er den beste løsningen basert på et egenverdikriterium lik 1) identifisert to dimensjoner, en ”vandring/camping”-dimensjon (som altså inneholdt både ”vandring”- og ”camping”-dimensjonene fra turismeutvalget 2009/2010) og en ”fellesskap”-dimensjon. ”Vandring/camping”-dimensjonen har sterk faktorladning på positiv

vurdering av god kvalitet på stier og skilting og service som mat og overnatting, samt ganske sterk faktorladning på indikerte ønsker om fasiliteter ved campingsteder og å kunne kvitte seg med søppel. Den andre dimensjonen går altså graden av fellesskap(ønske) med andre personer. En lav verdi på denne sosiale dimensjonen indikerer ønske om ensomhet (eller kun samvær med spesifikt reisefølge) når en er i naturen.[13] Med lav verdi på begge disse dimensjonene ville en person bli identifisert som ”purist”. Med trefaktorløsning blir dimensjonene fortsatt forskjellig fra det man fikk i turistutvalget fra 2009/2010. Dvs. den første faktoren inneholder en ”camping/vandring”-dimensjon, mens den andre inneholder en ”komfort/vandring”-dimensjon. Den tredje faktoren er for så vidt lik felleskapsdimensjonen, men med omvendt fortegn, så denne betegnes dermed som en ”ensomhet”-dimensjon (der ”ensom” forstås som alene og avsides, som noe ønsket, i motsetning til det å lengte etter fellesskap).

5.6. Verdiliste (LOV)

Den såkalte verdilisten (eng.: *List of Values*, LOV) har sitt opphav i verdispørsmålene fra Rokeach (1973), men LOV inneholder kun ni spørsmål og disse dreier seg om viktigheten av det en kan kalle *verdimål* i livet (Kahle 1983, Kahle m.fl. 1986, Kahle og Kennedy 1989, Novak og MacEvoy 1990, Kamakura og Novak 1992).

Tabell 29: Indikatorsvarfordeling verdiliste (LOV), nasjonalt utvalg. Prosent.

	Svært uviktig (1)	(2)	(3)	(4)	Svært viktig (5)	Sum	Gj.snitts-skåre	St. avvik	(N)
Selvrespekt	2	2	16	39	41	100	4,14	0,904	(1128)
Trygghet	1	3	18	38	39	99	4,10	0,902	(1128)
Få til ting	2	5	19	46	27	99	3,91	0,929	(1128)
Bli respektert	3	6	21	44	27	101	3,86	0,973	(1128)
Tilhørighet	4	8	27	32	30	101	3,76	1,074	(1128)
Å oppnå ting	2	5	29	44	20	100	3,75	0,903	(1128)
Nærhet med andre	3	10	31	33	24	101	3,66	1,030	(1128)
Moro og livsnytelse	3	8	32	38	20	101	3,65	0,968	(1128)
Spenning	8	26	41	20	5	100	2,88	0,985	(1128)

Kilde: Transportøkonomisk institutt, Arbeidsdokument 2230/2011

[13] I Veisten m.fl. (2009) ble det rapportert svar fra tyske, nederlandske og danske bilferjeturister angående hvordan man kan like andre menneskers tilstedeværelse ved naturopplevelser. Omtrent 90 % syntes godt om å oppleve natur sammen med sine aller nærmeste (som gjerne inngår i reisefølget), og 43 % syntes det var fint å være alene om naturopplevelser. En tredjedel likte godt å være sammen med mange likesinnede mennesker, mens 44 % mislikte at det var mange forskjellige mennesker tilstede.

I det nasjonale utvalget var det selvrespekt og trygghet som oppnådde høyest gjennomsnittsskåre. Tabell 30 viser svarfordeling på oppfølgingsspørsmål om hvilken verdi som er den viktigste.

Tabell 30: Hvilken som er den viktigste verdien (LOV), nasjonalt utvalg. Prosent.

Trygghet	24,0
Selvrespekt	16,8
Å få til ting	12,5
Nærhet med andre	12,4
Moro og livsnytelse	11,3
Tilhørighet	11,3
Bli respektert	6,1
Å oppnå ting	3,9
Spenning	1,6
Total	99,9

Kilde: Transportøkonomisk institutt, Arbeidsdokument 2230/2011

Her er også trygghet og selvrespekt på topp, med omsnudd rekkefølge sammenliknet med gjennomsnittskåren i Tabell 29. En faktoranalyse av LOV-indikatorspørsmålene er vist i følgende tabell.

Tabell 31: Faktoranalyse basert på LOV.†

	"Trygghet og tilhørighet"	*"Spenning og moro"*
Trygghet	**0,786**	
Tilhørighet	**0,763**	
Bli respektert av andre	**0,741**	
Nærhet med andre	**0,732**	
Selvrespekt	**0,730**	
Å få til ting (mestre)	0,588	0,526
Å oppnå ting	0,422	0,660
Spenning		**0,821**
Moro og livsnytelse		**0,720**

† Rotert varimaxmetode, der faktorskårer under 0,4 er fjernet og faktorskårer over 0,7 er uthevet.
Kilde: Transportøkonomisk institutt, Arbeidsdokument 2230/2011

Vi fikk en tofaktorløsning for LOV-indikatorene, som likner litt på resultatet fra for eksempel Ekinci og Chen (2002). Den første dimensjonen har vi titulert "trygghet og tilhørighet", som også inkluderer respekt, og den andre dimensjonen har vi kalt "spenning og moro".

5.7. Idealisme/materialisme og modernisme/tradisjonalisme

For måling av idealisme/materialisme og modernisme/tradisjonalisme (Hellevik 1996), benyttet vi de samme indikatorspørsmålene som Mehmetoglu m.fl. (2010). Disse ble stilt til det nasjonale delutvalget.

Tabell 32: Indikatorsvarfordeling idealisme/materialisme – modernisme/tradisjonalisme, nasjonalt utvalg. Prosent.

	Helt uenig (1)	(2)	(3)	(4)	Helt enig (5)	Sum	Gj.snitts-skåre	St. avvik	(N)
Vi bør løse problemer i eget land før vi hjelper andre	22	18	27	17	17	101	2,89	1,374	(1126)
Det finnes meninger som ikke bør tillates fremført i radio/fjernsyn	23	25	21	16	15	100	2,74	1,370	(1126)
Jeg liker av og til å gjøre ting som er farlig eller forbudt	42	24	19	11	4	100	2,11	1,182	(1126)
Det er best å gjøre ting slik som de er blitt gjort før	32	38	26	3	1	100	2,04	0,906	(1126)
Jeg savner materielle goder for å kunne leve et tilfredsstillende liv	42	29	18	8	3	100	2,02	1,097	(1126)
Jeg prøver å skaffe meg ting som gjør inntrykk på andre	58	26	12	3	1	100	1,64	0,906	(1126)

Kilde: Transportøkonomisk institutt, Arbeidsdokument 2230/2011

En faktoranalyse av indikatorspørsmålene er vist i følgende tabell.

Tabell 33: Faktoranalyse basert på idealisme/materialisme – modernisme/tradisjonalisme.†

	"Materialisme"	*"Tradisjonalisme"*
Jeg prøver å skaffe meg ting som gjør inntrykk på andre	**0,781**	
Jeg savner materielle goder for å kunne leve et tilfredsstillende liv	**0,721**	
Jeg liker av og til å gjøre ting som er farlig eller forbudt	0,696	
Det er best å gjøre ting slik som de er blitt gjort før		**0,761**
Det finnes meninger som ikke bør tillates fremført i radio/fjernsyn		0,583
Vi bør løse problemer i eget land før vi hjelper andre		0,566

† Rotert varimaxmetode, der faktorskårer under 0,4 er fjernet og faktorskårer over 0,7 er uthevet.

Klde: Transportøkonomisk institutt, Arbeidsdokument 2230/2011

Vi fikk en tofaktorløsning for disse indikatorene, akkurat som Mehmetoglu m.fl. (2010). Den første dimensjonen kan vi kalle ”materialisme” (eller materialisme/idealisme, der lav faktorverdi vil indikere idealisme), mens den andre blir titulert ”tradisjonalisme” (eller tradisjonalisme/modernisme, der altså lav faktorverdi vil indikere modernisme).

5.8. Destinasjonspreferanser

Selvrapportert reiseatferd, med fokus på ”dra”-motivasjon (Dann 1981), var tatt med for å få en klassifisering av destinasjonsønsker, deriblant en naturdestinasjon som Nord-Gudbrandsdalen. Dette spørsmålet ble stilt alle respondentene.

Tabell 34: Destinasjonspreferanser. Prosent

	Helt uviktig (0)	Ganske uviktig (1)	Verken eller (2)	Ganske viktig (3)	Meget viktig (4)	Sum	Gj.snitts-skåre	St. avvik	(N)
At det er rent og trygt på stedet	1	4	14	53	28	100	3,01	0,841	(1454)
Stedets klima (enten for sommer- eller vinteraktivitet)	2	4	15	51	28	100	2,97	0,898	(1454)
Stedets naturkvaliteter	2	6	24	52	16	100	2,73	0,873	(1454)
Stedets aktivitetsmuligheter	4	9	32	47	9	100	2,48	0,906	(1454)
At det er greit å kommunisere med dem som bor der	3	11	34	46	7	100	2,42	0,891	(1454)
Stedets historiske bebyggelse/kultur/museer	5	15	31	41	9	100	2,33	0,995	(1454)
At dette er et nytt sted for meg	8	18	41	28	4	100	2,03	0,984	(1454)
Stedets shopping- og/eller underholdningstilbud	9	21	34	32	4	100	2,02	1,034	(1454)
At det tar kort tid å reise til stedet	11	24	41	22	2	100	1,78	0,970	(1454)
At jeg har hytte/leilighet og/eller familie/venner på stedet	31	24	24	16	5	100	1,39	1,202	(1454)

Kilde: Transportøkonomisk institutt, Arbeidsdokument 2230/2011

Naturkvaliteter skårer høyt, med høyest gjennomsnittskåre etter renhet/trygghet og klima. En faktoranalyse av indikatorspørsmålene for destinasjonspreferanser er vist i følgende tabell.

Tabell 35: Faktoranalyse basert på destinasjonspreferanseindikatorer.†

	”Trygghet/klima”	”Natur/kultur”	”Shopping/aktivitet”	”Praktisk/enkelt”
Stedets klima (enten for sommer- eller vinteraktivitet)	**0,739**			
At det er rent og trygt på stedet	**0,734**			
At det er greit å kommunisere med dem som bor der	0,405			
Stedets historiske bebyggelse/kultur/museer		**0,788**		
Stedets naturkvaliteter		**0,715**		
At dette er et nytt sted for meg		0,459	0,566	
Stedets shopping- og/eller underholdningstilbud			**0,743**	
Stedets aktivitetsmuligheter			0,634	
At jeg har hytte/leilighet og/eller familie/venner på stedet				**0,806**
At det tar kort tid å reise til stedet				**0,705**

† Rotert varimaxmetode, der faktorskårer under 0,4 er fjernet og faktorskårer over 0,7 er uthevet.
Kilde: Transportøkonomisk institutt, Arbeidsdokument 2230/2011

Vi fikk en firefaktorløsning for destinasjonspreferanseindikatorene. Den første dimensjonen kan vi kalle ”trygghet/klima”, den andre ”natur/kultur”, den tredje ”shopping/aktivitet”, og den fjerde ”praktisk/enkelt”.

5.9. Selvrapportert miljøatferd

Indikatorspørsmålene for selvrapportert miljøvennlig atferd var særlig basert på Kaisers ”generelle mål på økologisk atferd” (Kaiser 1998, Kaiser m.fl. 1999, 2003, Kaiser og Wilson 2004). Dette spørsmålet ble stilt alle respondentene.

Tabell 36: Selvrapportert miljøatferd. Prosent

	Aldri (0)	Sjelden (1)	Ofte (2)	Alltid (3)	Ikke relevant (4)	Sum	Gj.snitts-skåre (0-3)	St. avvik	(N)
Varmer opp huset så mye at du slipper å bruke genser	10	38	37	14	2	100	1,55	0,852	(1440)
Slår av lyset når du forlater et rom	1	13	51	34	1	100	2,19	0,697	(1440)
Skifter håndklær hver dag når du er på hotell	13	42	28	13	5	101	1,41	0,885	(1440)
Kaster brukte batterier i søppelkassen	35	30	24	10	1	101	1,09	1,000	(1440)
Tar med handlebag hjemmefra til butikken	24	29	31	15	1	100	1,38	1,006	(1440)
Betaler klimakvoter ved flyreiser	55	18	7	3	16	100	0,50	0,803	(1440)
Lar være å sortere glass og papir fra annet avfall	49	31	10	9	1	100	0,78	0,962	(1440)
Kjører kollektivt eller sykler/går til jobb/skole	20	27	20	22	11	100	1,48	1,092	(1440)
Kjører bil på en slik måte at du bruker minst mulig drivstoff	3	15	47	22	12	100	2,01	0,761	(1440)
Kjøper miljøvennlige varer selv om de er dyrere	11	52	33	2	2	101	1,26	0,680	(1440)
Boikotter firmaer som du tror belaster miljøet	19	49	20	4	7	101	1,09	0,766	(1440)
Gir penger til natur- og miljøvernorganisasjoner	36	49	11	2	3	101	0,78	0,706	(1440)

Kilde: Transportøkonomisk institutt, Arbeidsdokument 2230/2011

En faktoranalyse av indikatorspørsmålene for miljøatferd er vist i følgende tabell, der vi har inkludert både en trefaktor- og firefaktorløsning.

Tabell 37: Faktoranalyse basert på selvrapportert miljøatferd.†

	Trefaktorløsning			*Firefaktorløsning*			
	"Grønn betaling"	*"Grønn atferd"*	*"Ikke-grønn atferd"*	*"Grønn betaling"*	*"Grønn sparing"*	*"Ikke-grønn atferd"*	*"Energi-sparing"*
Gir penger til natur- og miljøvernorganisasjoner	**0,755**			**0,753**			
Kjøper miljøvennlige varer selv om de er dyrere	**0,722**			**0,721**			
Boikotter firmaer som du tror belaster miljøet	**0,700**			0,688			
Betaler klimakvoter ved flyreiser	0,470			0,670			
Kjører bil på en slik måte at du bruker minst mulig drivstoff		0,695			0,596		
Tar med handlebag hjemmefra til butikken		0,429			0,502		
Kaster brukte batterier i søppelkassen			0,547		-0,543		
Lar være å sortere glass og papir fra annet avfall			0,644		-0,681		
Varmer opp huset så mye at du slipper å bruke genser			0,481			**0,765**	
Skifter håndklær hver dag når du er på hotell			0,654			0,617	
Kjører kollektivt eller sykler/går til jobb/skole		0,618				-0,459	
Slår av lyset når du forlater et rom		0,506					**0,785**

† Rotert varimaxmetode, der faktorskårer under 0,4 er fjernet og faktorskårer over 0,7 er uthevet.

Kilde: Transportøkonomisk institutt, Arbeidsdokument 2230/2011

For trefaktorløsningen kan vi benevne dimensjonene som "grønn betaling", "grønn atferd" og "ikke-grønn atferd". Det er firefaktorløsningen for miljøatferdsindikatorene som er best mht faktorladninger og dimensjonenes tolkbarhet (og som også er den beste løsningen basert på et egenverdikriterium lik 1), bortsett fra at den fjerde ikke skiller seg så tydelig fra den andre. Den første dimensjonen kan vi kalle "grønn betaling", den andre "grønn sparing", den tredje "ikke-grønn atferd", og den fjerde "energisparing".

6. Scenariopreferanser

6.1. Metoden "valgeksperimenter" ("samvalg")

I prosjektskissen for SUSTOUR er det, noe skjematisk, beskrevet tre utviklingsscenarioer (Veisten m.fl. 2007):

- Scenario I – videreutvikling av dagens nivå på tilrettelegging for aktivitet/turisme i/rundt nasjonalparkene
- Scenario II – moderat økning av tilrettelegging for aktivitet/turisme i/rundt nasjonalparkene
- Scenario III – betydelig økning av tilrettelegging (mer storskalautvikling) for aktivitet/turisme i/rundt nasjonalparkene

Denne inndelingen er altså noe skjematisk, og hva som kan regnes som ”moderat” og hva som kan regnes som ”betydelig” vil bl.a. kunne variere mellom områder/case. Likevel har det vært viktig å inkludere ”bruk/vern”-problemstillinger i prosjektet, dog med den erkjennelsen at økologiske effekter kan være vanskelig målbare.

Også i utvalget av lokale og nasjonale respondenter, som i turistutvalget (Veisten m.fl. 2010a), har vi forsøkt å knytte de ovenfor nevnte scenariobeskrivelsene til konkrete eksempler (case), i såkalte valgeksperimenter (Louviere m.fl. 2000, Bateman m.fl. 2002). Valgeksperimenter fordrer kvantifisering av (alt) det som påvirkes/endres (og/eller som kan tenkes å bli påvirket), og disse endringene/effektene bør dessuten bli gitt et visst variasjonsspekter for å kunne måle preferansene/verdsettingene av de ulike effektene opp mot hverandre.

Forholdet mellom scenarioer og valgeksperimenter kan vi tegne slik:

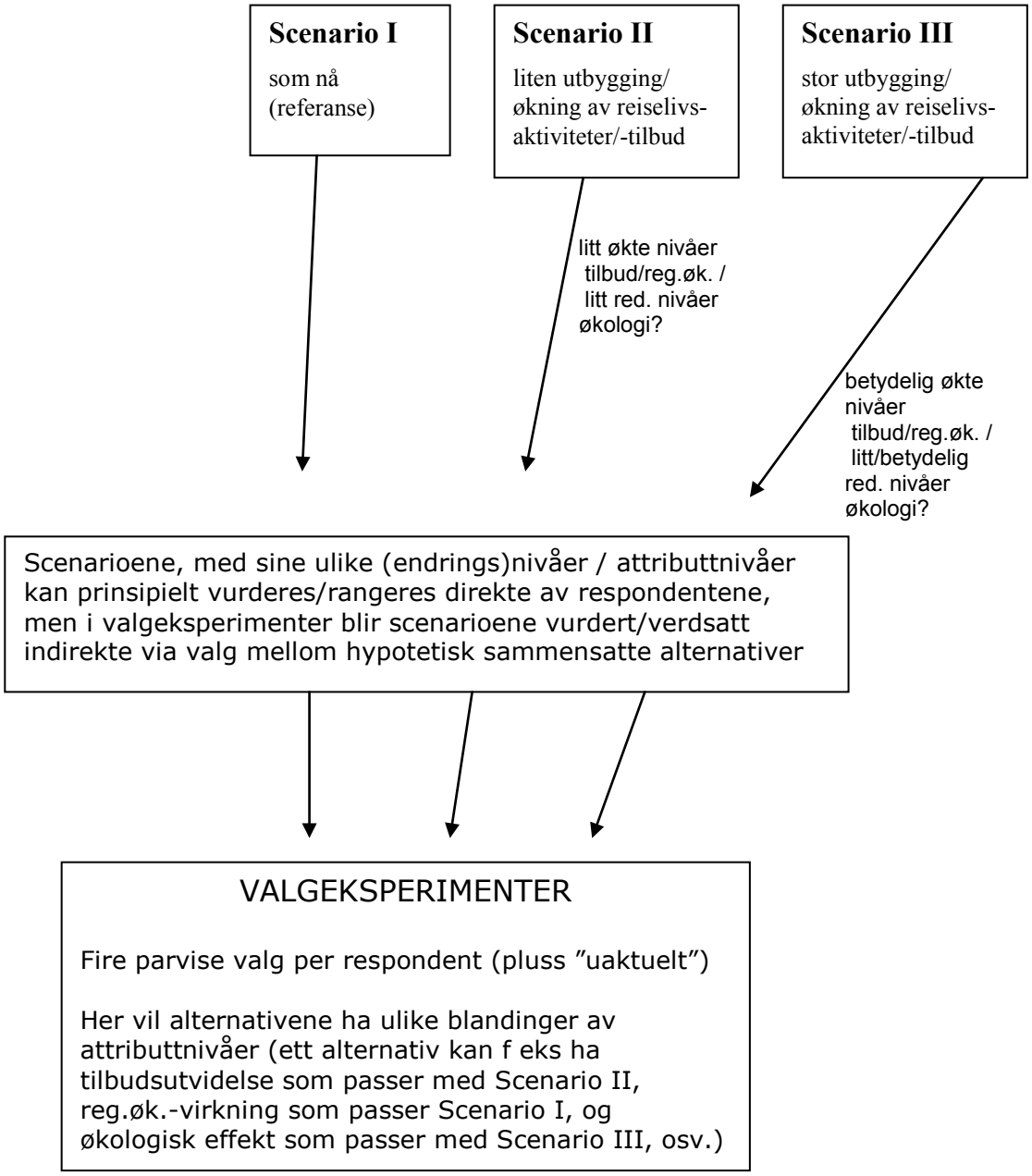

Valgeksperimentet ble utformet som parvise valg mellom alternativer (med fire valg per respondent) og anvendt på én type tilretteleggingscase, nemlig en planlagt gondol i Fossbergom, Lom, opp til Lomseggen (nær Breheimen nasjonalpark). Det var også mulig å velge "ingen av alternativene", og da fikk respondentene et oppfølgingsspørsmål om hvilket av de to de ville velge om de likevel måtte velge mellom disse.

6.2. Resultater av valgeksperimenter (gondol i Fossbergom, Lom)

En serie med parvise valg mellom alternativer kan analyseres med logistisk regresjon, som estimerer sammenhengen mellom sannsynligheten for valg av et alternativ og egenskapene til alternativet.[14] Parameterestimater basert på multinomial logitmodellering av valgene, mellom alternative utforminger av Gondol i Fossbergom, er vist i tabellen under. Her sammenlikner vi resultatene fra det nasjonale/lokale utvalget med resultatene fra turistutvalget fra Nord-Gudbrandsdalen, 2009/2010. Det ble gjort to typer endringer i valgalternativutformingen for det nasjonale/lokale utvalget sammenliknet med turistutvalget: attributtet for stier fikk redusert antallet nivåer fra tre til to (mellomnivået ble fjernet), og nivåene for priser ble økt (nivå tre fra 150 til 200 kr og nivå fire fra 200 til 400 kr).

[14] I *Vedlegg II* gis en kort forklaring av hvordan en kan estimere (attributt)verdier basert på valgene mellom alternativer med ulike attributtnivåer.

Tabell 38: Ordinære multinomiale logitmodeller, parvise valg mellom alternative utforminger av Gondol i Fossbergom (p-verdi i parentes).

	Gondol i Fossbergom	
	Turister i Nord-Gudbrandsdalen	*Nasjonalt/lokalt utvalg*
Konstant	0,348 (0,042)	1,234 (0,000)
Pris	-0,002 (0,051)	-0,005 (0,000)
Service på toppen	0,190 (0,059)	0,373 (0,000)
Sti – eksisterende +Bøverdalen	0,043 (0,723)	
Sti – eksisterende +Bøverdalen/Skjåk	0,224 (0,019)	0,168 (0,001)
Skilting m.m.	0,541 (0,000)	0,408 (0,000)
Villreinhabitateffekt – liten	-0,242 (0,151)	-1,489 (0,000)
Villreinhabitateffekt – stor	-1,293 (0,000)	-3,109 (0,000)
"Gondolønske" / Villreinhabitateffekt – liten		0,307 (0,000)
"Gondolønske" / Villreinhabitateffekt – stor		0,387 (0,000)
"Infrastruktur/service" / Villreinhabitateffekt – liten	0,891 (0,000)	
"Infrastruktur/service" / Villreinhabitateffekt – stor	0,424 (0,000)	
Justert ρ^2 (McFadden)	0,085	0,168
Antall obs. (valg)	3320	5369
Antall respondenter	1318	1409

† Estimert i LIMDEP (Greene 2007). Merk at modellutformingen for turistutvalget, fra 2009/2010, er noe endret sammenliknet med Veisten m.fl. (2010a).

Kilde: Transportøkonomisk institutt, Arbeidsdokument 2230/2011

Turisttilbudskvalitetene sti/skilting, service på toppen (restaurant/kafé og informasjonssenter) og prisen har plausible og signifikante fortegn. Det samme gjelder den økologiske effekten (villrein). For det nasjonale/lokale utvalget ble det lagt inn interaksjonsattributt mellom villreineffekten og besvarelsen av om gondol er ønsket (se nedenfor, Tabell 40 under 6.3). For turistutvalget ble det lagt inn interaksjonsattributt mellom villreineffekten og dimensjonen "infrastruktur & service", fra tilretteleggingsønskene (Veisten m.fl. 2010a). For begge utvalgene har disse interaksjonsattributtene signifikante positive fortegn, som betyr at respondenter med sterkere ønsker om gondol eller "infrastruktur & service" har større aksept for villreineffekt.

6.3. Spørsmål om preferanse for flere spesifikke fasiliteter

Etter valgeksperimentet ble de nasjonale respondentene spurt om de ville være villige til å betale enten 50, 200 eller 500 kr (med ulike beløp til ulike respondenter) for å benytte seg av nye turisttilbud/aktivitetsmuligheter om de kom tilbake "neste sommer". Tabellene 39a-c viser svarfordelingene.

Tabell 39a: Ville du benytte deg av disse turisttilbudene (50 NOK)? Nasjonalt utvalg. Prosent.

	Ja, helt sikkert (1)	Ja, trolig (2)	Usikker/ vet ikke (3)	Nei, trolig ikke (4)	Nei, helt sikkert ikke (5)	Sum	Gj.snitts -skåre (1-5)	St. avvik	(N)
Gondol (svevebane) Fossbergom-Lomseggen	26	39	15	10	10	100	2,38	1,247	(251)
Båttur på innsjøen Gjende	19	38	27	11	5	100	2,46	1,078	(251)
Besøk på tradisjonell seter ved innfallsport til NP	10	47	23	14	6	100	2,59	1,048	(251)
Moskussafari i Dovrefjell-Sunndalsfjella NP	11	31	32	17	9	100	2,83	1,119	(251)
Ridning/hesteutleie ved innfallsport til NP	9	21	18	30	22	100	3,35	1,279	(251)

Kilde: Transportøkonomisk institutt, Arbeidsdokument 2230/2011

Tabell 39b: Ville du benytte deg av disse turisttilbudene (200 NOK)? Nasjonalt utvalg. Prosent.

	Ja, helt sikkert (1)	Ja, trolig (2)	Usikker/ vet ikke (3)	Nei, trolig ikke (4)	Nei, helt sikkert ikke (5)	Sum	Gj.snitts -skåre (1-5)	St. avvik	(N)
Gondol (svevebane) Fossbergom-Lomseggen	13	37	25	14	12	100	2,74	1,187	(591)
Båttur på innsjøen Gjende	9	34	35	15	8	100	2,78	1,054	(591)
Besøk på tradisjonell seter ved innfallsport til NP	7	32	32	17	12	100	2,93	1,118	(591)
Moskussafari i Dovrefjell-Sunndalsfjella NP	7	26	29	24	14	100	3,12	1,144	(591)
Ridning/hesteutleie ved innfallsport til NP	4	13	24	30	29	100	3,68	1,141	(591)

Kilde: Transportøkonomisk institutt, Arbeidsdokument 2230/2011

Tabell 39c: Ville du benytte deg av disse turisttilbudene (500 NOK)? Nasjonalt utvalg. Prosent.

	Ja, helt sikkert (1)	Ja, trolig (2)	Usikker/ vet ikke (3)	Nei, trolig ikke (4)	Nei, helt sikkert ikke (5)	Sum	Gj.snitts -skåre (1-5)	St. avvik	(N)
Båttur på innsjøen Gjende	5	25	31	24	15	100	3,19	1,125	(296)
Moskussafari i Dovrefjell-Sunndalsfjella NP	5	25	29	21	20	100	3,26	1,180	(296)
Besøk på tradisjonell seter ved innfallsport til NP	5	25	29	22	19	100	3,27	1,167	(296)
Gondol (svevebane) Fossbergom-Lomseggen	7	18	28	24	23	100	3,36	1,228	(296)
Ridning/hesteutleie ved innfallsport til NP	4	10	21	32	33	100	3,81	1,112	(296)

Kilde: Transportøkonomisk institutt, Arbeidsdokument 2230/2011

Rangeringen mht lavest gjennomsnittskåre, dvs. størst positivitet, var noenlunde den samme for alle beløpene; med gondol på topp i de to laveste priskategoriene og økt båttilbud på Gjende på topp i høyeste priskategori. Det er indikert at gondol kan være mer kontroversielt enn de andre tilbudene, med større andel svar i ytterpunktene (helt sikre "ja" og "nei").

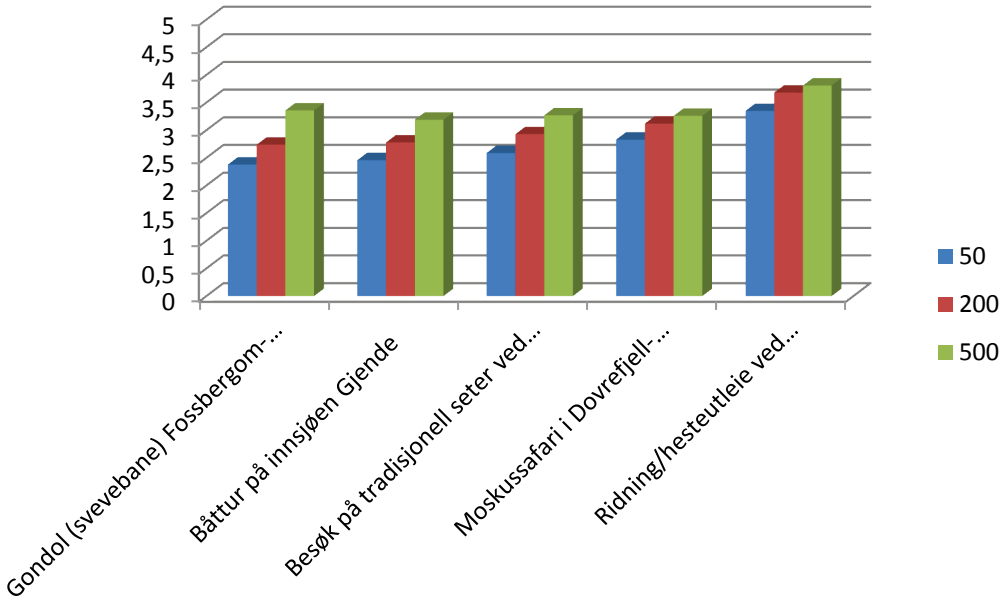

Figur 2: Gjennomsnittskåre for ulike beløp for de fem turisttilbudene, nasjonalt utvalg.

Figur 2 viser at andelen "ja" synker med økende beløp, for alle de fem turisttilbudene, men mest for gondolen. Dette er forventet fra økonomisk teori (Bateman m.fl. 2002), og utgjør for så vidt samme effekt som den negative priskoeffisienten i valgeksperimentene.

Det nasjonale utvalget ble også spurt om de var for eller imot utbygging av de nevnte fem turisttilbudene.

Tabell 40: Er du for eller imot utbygging av følgende turisttilbud? Nasjonalt utvalg. Prosent.

	Helt imot (1)	Delvis imot (2)	Usikker, vet ikke (3)	Delvis for (4)	Helt for (5)	Sum	Gj.snitts -skåre (1-4)	St. avvik	(N)
Besøk på tradisjonell seter ved innfallsport til NP	1	2	15	39	44	100	4,22	0,832	(1090)
Båttur på innsjøen Gjende	2	4	20	46	29	100	3,97	0,882	(1090)
Ridning/hesteutleie ved innfallsport til NP	2	4	24	39	30	100	3,90	0,951	(1090)
Moskussafari i Dovrefjell-Sunndalsfjella NP	3	8	33	37	19	100	3,61	0,984	(1090)
Gondol (svevebane) Fossbergom-Lomseggen	10	15	32	27	17	100	3,24	1,197	(1090)

Denne rangeringen bekrefter at gondolutbygging utgjør det mest kontroversielle. Men, samtidig viser denne tabellen, sammenliknet med besøksinteressen gitt en inngangspris (50, 200, 500 kr), at positive holdninger (liten kontrovers) ikke sammenfaller med etterspørselspotensial. I vårt tilfelle kan vi anta at det mest kontroversielle turisttilbudet blant de fem eksemplene også er det turisttilbudet med størst besøkspotensial. Det minst kontroversielle turisttilbudet, tradisjonell seter, har også det antatt laveste besøkspotensialet basert på antallet ”helt sikre ja” i tabellene 39a-c (dog med tilsynelatende litt mindre prisfølsomhet enn de fire andre tilbudene).

Også de lokale ble spurt om holdningene til de fem turisttilbudseksemplene, og svarfordelingen er vist i følgende tabell.

Tabell 41: Er du for eller imot utbygging av følgende turisttilbud? Lokalt utvalg. Prosent.

	Helt imot (1)	Delvis imot (2)	Usikker, vet ikke (3)	Delvis for (4)	Helt for (5)	Sum	Gj.snitts -skåre (1-4)	St. avvik	(N)
Besøk på tradisjonell seter ved innfallsport til NP	2	1	7	21	70	100	4,56	0,792	(243)
Ridning/hesteutleie ved innfallsport til NP	2	3	9	26	59	100	4,38	0,908	(243)
Båttur på innsjøen Gjende	2	3	7	31	56	100	4,37	0,884	(243)
Moskussafari i Dovrefjell-Sunndalsfjella NP	3	11	17	31	37	100	3,89	1,124	(243)
Gondol (svevebane) Fossbergom-Lomseggen	19	15	21	23	22	100	3,14	1,417	(243)

Også blant de lokale er gondolutbygging (klart) mest kontroversielt og besøk på tradisjonell seter minst kontroversielt.

6.4. Graden av aksept for at turismeaktivitet har effekt på naturhabitater

Respondentene ble spurt om hvor store negative konsekvenser de ville finne akseptable ved utbygging av nye turisttilbud og aktivitetsmuligheter, spesifisert for villrein, rovfugl og vegetasjon. Følgende tabell viser svarfordelingen.

Tabell 42: Aksept for negative økologiske effekter av turisttilbud og aktiviteter. Prosent.

	Ingen (1)	Små (2)	Middels (3)	Store (4)	Vet ikke (5)	Sum	Gj.snitts -skåre (1-4)	St. avvik	(N)
Rovfuglenes reirbygging	31	38	15	8	8	100	2,00	0,916	(1381)
Villreinens leveområde	24	43	19	6	7	100	2,08	0,856	(1381)
Slitasje på vegetasjon	11	48	27	6	8	100	2,32	0,766	(1381)

Kilde: Transportøkonomisk institutt, Arbeidsdokument 2230/2011

Det var lavest aksept for eventuell effekt på rovfuglers reirbygging. For alle tre effekttyper krysset flertallet av for akseptering av ”ingen” eller ”små” negative økologiske effekter. Dette er sammenfallende med resultatene fra turiststudien, men turistene i Nord-Gudbrandsdalen krysset i noe større grad av for ”ingen” (Veisten m.fl. 2010a). Vi har også laget en sumskåre for besvarelsene på alle tre

effekttyper, som går fra 3 (”ingen” negative økologiske effekter for alle tre) til 12 (”store” negative økologiske effekter for alle tre). Følgende tabell viser svarfordelingen.

Tabell 43: Sumskåre av aksept for negative økologiske effekter av turisttilbud og aktiviteter. Prosent.

3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Sum	Gj.snitts-skåre (3-12)	St. avvik	N
10	13	10	29	11	7	12	3	2	3	100	6.38	2.228	(1261)

Kilde: Transportøkonomisk institutt, Arbeidsdokument 2230/2011

Tyngdepunktet ligger som forventet i den laveste delen av skalaen, og den vanligste svarkombinasjonen var å krysse av på ”små” negative økologiske effekter for rovfuglers reirbygging, villreinens leveområde, og for vegetasjonsslitasje, som altså gir sumskåre lik 6. (I turiststudien var vanligste avkryssing ”ingen”, og flest observasjoner på sumskåre lik 3, Veisten m.fl. 2010a)

De nasjonale respondentene ble stilt tre ulikt formulerte spørsmål om ”bruk” versus ”vern” i nasjonalparkene, med ulike formuleringer til ulike respondenter. For en respondentgruppe ble ”vern mot mennesker” formulert ”positivt”, mens ”vern for mennesker” ble formulert negativt (vern-pos./bruk-neg.). I en annen gruppe ble det gjort omvendt, med ”vern mot mennesker” formulert ”negativt” og ”vern for mennesker” formulert positivt (vern-neg./bruk-pos.). For den tredje gruppen ble det tilstrebet mer nøytral formulering både av ”vern mot mennesker” og ”vern for mennesker” (vern-nøytral/bruk-nøytral). Tabellene 44a-c viser svarfordelingene.

Tabell 44a: ”Bevare urørt natur” versus ”tilpasses menneskers aktivitet”. Nasjonalt utvalg. Prosent.

	Bevare urørt natur (1)	2	3	4	Tilpasses menneskers aktivitet (5)	Sum	Gj.snitts -skåre (1-5)	St. avvik	(N)
vern-pos./bruk-neg.	33,0	32,3	22,9	10,0	1,8	100	2,15	1,050	(279)

Tabell 44b: ”Beskytte natur mot menneskelig aktivitet” versus ”gi mulighet for menneskers aktivitet”. Nasjonalt utvalg. Prosent.

	Beskytte natur mot menneskelig aktivitet (1)	2	3	4	Gi mulighet for menneskers aktivitet (5)	Sum	Gj.snitts -skåre (1-5)	St. avvik	(N)
vern-nøytral/bruk-nøytral	13,3	19,6	35,0	18,3	13,7	100	2,99	1,210	(525)

Tabell 44c: ”Hindre menneskelig aktivitet” versus ”gi mennesker tilgang til natur”. Nasjonalt utvalg. Prosent.

	Hindre menneskelig aktivitet (1)	2	3	4	Gi mennesker tilgang til natur (5)	Sum	Gj.snitts -skåre (1-5)	St. avvik	(N)
vern-neg./bruk-pos.	4,2	4,6	32,6	23,5	35,1	100	3,81	1,098	(285)

Det er helt tydelig fra tabellene 44a-c at formuleringene av ”vern mot mennesker” og ”vern for mennesker” har avgjørende påvirkning på svarene. Med positiv betoning av ”vern mot mennesker” (Tabell 44a) krysser de fleste av på venstre side (1 og 2), mens med positiv betoning av ”vern for mennesker” (Tabell 44c) krysser de fleste av på høyre side (4 og 5). Med nøytral betoning (Tabell 44b) er svarfordelingen faktisk helt balansert, med vel en tredjedel på midten (3), knapt en tredjedel til venstre (1 og 2) og knapt en tredjedel til høyre (4 og 5).

Til de lokale respondentene ble det stilt en rekke spørsmål om holdning til vernet og verneprosessen. De følgende tabellene viser svarfordelingene.

Tabell 45: Betydningen for lokalsamfunnet av reiselivet (turismen) knyttet til nasjonalparkene? Prosent.

	Ingen (1)	Liten (2)	Ganske stor (3)	Meget stor (4)	Vet ikke (5)	Sum	Gj.snitts -skåre (1-4)	St. avvik	(N)
Inntektene for lokalsamfunnet	3	15	37	43	2	100	3,23	0,807	(229)
Lokale arbeidsplasser	2	18	37	41	1	100	3,19	0,813	(229)
Servicenivået i lokalsamfunnet	3	23	36	34	5	100	3,05	0,849	(229)
Infrastruktur i lokalsamfunnet (veier, p-plasser, toaletter, skilter, rasteplasser)	4	24	35	34	4	100	3,02	0,875	(229)

Tabell 46: I hvilken grad er du tilhenger eller motstander av vernet av parkene i Nord-Gudbrandsdalen? Prosent.

	I sterk grad motstander (1)	I noen grad motstander (2)	Verken for eller mot (3)	I noen grad tilhenger(4)	I sterk grad tilhenger (5)	Sum	Gj.snitts-skåre (1-5)	St. avvik	(N)
Jotunheimen	5	9	21	33	32	100	3,78	1,143	(229)
Rondane	5	10	21	34	30	100	3,73	1,149	(229)
Dovre	4	7	31	32	25	100	3,67	1,069	(229)
Dovrefjell-Sunndalsfjella	4	9	32	31	24	100	3,62	1,063	(229)
Breheimen	5	10	29	34	23	100	3,59	1,091	(229)
Reinheimen	5	10	29	32	23	100	3,58	1,108	(229)

Tabell 47: Samlet vurdering av myndighetenes verneplan/forvaltningsprosess for de ulike parkene. Prosent.

	Dårlig (1)	Verken eller (2)	God (3)	Vet ikke (4)	Sum	Gj.snitts-skåre (1-4)	St. avvik	(N)
Jotunheimen	8	28	26	37	100	2,29	0,688	(228)
Rondane	12	25	26	37	100	2,22	0,745	(228)
Dovre	10	27	20	43	100	2,17	0,706	(228)
Breheimen	11	27	18	44	100	2,13	0,706	(228)
Reinheimen	11	27	18	43	100	2,12	0,715	(228)
Dovrefjell-Sunndalsfjella	10	25	14	51	100	2,07	0,694	(228)

Tabell 48: Mening om hvordan de ulike nasjonalparkene burde tilrettelegges for turisme. Prosent.

	Tilrettelegges mindre enn i dag (1)	Tilrettelegges som i dag (2)	Tilrettelegges mer enn i dag (3)	Vet ikke (4)	Sum	Gj.snitts-skåre (1-5)	St. avvik	(N)
Dovrefjell-Sunndalsfjella	3	30	29	38	100	2,42	0,587	228
Breheimen	4	32	32	32	100	2,40	0,609	228
Dovre	4	37	32	28	100	2,39	0,581	228
Reinheimen	6	32	33	29	100	2,37	0,639	228
Jotunheimen	4	46	35	14	100	2,36	0,577	228
Rondane	5	45	31	19	100	2,33	0,584	228

Tabell 49: Vilkårene for reiselivsbedriftene innenfor nasjonalparkgrensene i den kommunen du er bosatt i. Prosent.

Svært dårlige (1)	Nokså dårlige (2)	Verken gode eller dårlige (3)	Nokså gode (4)	Svært gode (5)	Vet ikke (6)	Sum	Gj.snitts-skåre (1-5)	St. avvik	(N)
4	25	25	21	6	20	100	2,98	1,038	(228)

Tabell 50: Synes du at lokale interesser er blitt tilstrekkelig tilgodesett i den eller de nasjonalparkene som ligger i kommunen du er bosatt i? Prosent.

Nei, i svært liten grad (1)	Nei, i ganske liten grad (2)	Ja, i ganske stor grad(3)	Ja, i svært stor grad (4)	Vet ikke (5)	Sum	Gj.snitts-skåre (1-4)	St. avvik	(N)
16	27	35	4	18	100	2,31	0,838	(228)

Tabell 51: Viktighet av lokalbefolkningens kunnskap i forvaltningen av verneområder? Prosent.

Helt uviktig (1)	Ganske uviktig (2)	Verken viktig eller uviktig (3)	Ganske viktig (4)	Meget viktig (5)	Sum	Gj.snitts-skåre (1-5)	St. avvik	(N)
1	2	8	44	44	100	4,28	0,808	(228)

Inntekter og arbeidsplasser ble rangert høyest av reiselivseffektene, men for øvrig var rangeringen nesten lik mellom alle effektene (Tabell 45). De fleste er for vernet, men med noe mindre tilslutning til de aller nyeste nasjonalparkene (Tabell 46). Det var noenlunde samme rangering av nasjonalparkene mht samlet vurdering av myndighetenes verneplan/forvaltningsprosess, men her ble planen/prosessen for Dovrefjell/Sunndalsfjella rangert lavere enn Breheimen og Reinheimen (Tabell 47). For alle parkene heller de fleste av de lokale respondentene i retning av et ønske om mer tilrettelegging for turisme enn i dag (Tabell 48). En relativt liten andel av de lokale respondentene har sterke oppfatninger om vilkårene for reiselivsbedriftene innenfor nasjonalparkgrensene, og det er omtrent like mange som oppfatter disse som ”nokså gode” som ”nokså dårlige” (Tabell 49). Et flertall heller mot at de lokale interessene ikke er blitt tilstrekkelig tilgodesett i nasjonalparkene (Tabell 50), og at lokalbefolkningens kunnskap er viktig i forvaltningen av verneområder (Tabell 51).

7. Kort oppsummering

Den internettbaserte undersøkelsen, gjennomført vinteren 2010/2011, omfattet et utvalg av innbyggere i Nord-Gudbrandsdalen (lokale respondenter) og andre norske innbyggere (nasjonale respondenter). Disse ble trukket fra Norstats internettpanel (som tidligere er blitt telefonrekrutterte), med tilleggsrekruttering per telefon av de lokale respondentene. Mht utvalget som helhet hadde vi i utgangspunktet en strategisk oversampling av innbyggere i Nord-Gudbrandsdalen.

I tillegg vil det være andre skjevheter ved utvalget, dvs. egenskaper ved respondentene som ikke er fullt ut representative for den bakenforliggende populasjonen. Selv om kjønns- og aldersfordelingen i utvalget er omtrent som i befolkningen for øvrig, så har vi skjevheter mht utdanning (høyere andel med høy utdanning enn i befolkningen) og politisk tilhørighet (lavere andel tilknyttet ytre høyre enn i befolkningen). Med kjennskap til slike skjevheter har en mulighet til å vekte mht underrepresenterte karakteristika (grunnskole/videregående og/eller Frp-velger). Vi har i dette arbeidsdokumentet oppgitt kun standard uvektede resultater.

Blant de lokale var snittbesøket i nasjonalparkene nesten 30 i løpet av de siste tre årene. Blant de nasjonale var snittet på nesten fem besøk, og dette utgjorde nesten halvparten av alle besøkene i Nord-Gudbrandsdalen. Omtrent 40 % av de ikke-lokale (nasjonale) respondentene hadde vært innom Nord-Gudbrandsdalen i løpet av de siste tre årene, med vel ti besøk i snitt. Om vi setter de med missing til 0 så får vi vel fire besøk i snitt i Nord-Gudbrandsdalen av folk bosatt utenom Nord-Gudbrandsdalen. En tredjedel av de nasjonale respondentene fant det ”svært sannsynlig” at de ville besøke Nord-Gudbrandsdalen i framtiden, vel 10 % fant det ”svært sannsynlig” at de ville besøke Nord-Gudbrandsdalen i 2011. Av nasjonalparkene er Jotunheimen og Rondane mest kjent og besøkt, mens Breheimen og Reinheimen er minst kjent og minst besøkt (som er sammenfallende med turiststudien 2009/2010, Veisten m.fl. 2010a).

Med spørsmålsbatteriet for naturorienteringer, stilt til de lokale respondentene, identifiserte vi fire hoveddimensjoner: ”rekreasjon”, ”inspirasjon”, ”utfordring” og ”komfort”. Mht ”rekreasjon” så er denne dimensjonen særlig knyttet til søken etter uberørthet, sansning, stillhet og avkobling (som også kan ligge nær hverdagsfluktmotiver); ”inspirasjon” inneholder både naturnærhet/-opplevelse og introspeksjon; ”utfordring” omfatter her søken etter risiko og spenning og mestring av farlige situasjoner og fysisk krevende aktivitet; mens ”komfort” særlig går på komfortabel opplevelse av natur og det å kunne nyte natur i litt luksus. Disse fire dimensjonene er de samme som ble identifisert av Haukeland m.fl. (2010, 2011, se også Veisten m.fl. 2010a).

Spørsmål tilknyttet villmarksopplevelsespreferanse (eller graden av purisme, dvs. ønsket om uberørthet og ensomhet), stilt til de nasjonale respondentene, bidro til å identifisere to dimensjoner, benevnt som ”vandring” og ”fellesskap”. Dimensjonen ”vandring” omfatter både ønsker om stier/skilting og tilrettelagte plasser for camping/søppeltømming. Dimensjonen ”fellesskap” går på graden av ønsket samvær/møter med andre mennesker. Såkalt purisme er indikert ved lav verdi på begge disse dimensjonene. Vi inkluderte også spørsmål for de nasjonale respondentene basert på et såkalt ”nytt økologiske paradigme”, som dreier seg om mer grunnleggende miljømessige verdisyn. Vi identifiserte to dimensjoner: ”økologisme” og ”ikke-påvirkning” av mennesker (utviklingsoptimisme), der

begge omfatter spørsmål som dreier seg om menneskelig påvirkning/ødeleggelse av natur, men altså oppfattet (av respondentene) som to atskilte dimensjoner.[15]

Trygghet og selvrespekt ble de høyest rangerte ”livsverdiene” (LOV) blant de nasjonale respondentene, og faktoranalysen identifiserte to dimensjoner, ”trygghet og tilhørighet” og ”spenning og moro”. Vi fikk også en forventet tofaktorløsning for idealisme/materialisme og modernisme/tradisjonalisme, der den første målte materialisme (materialisme/idealisme) og den andre tradisjonalisme (tradisjonalisme/modernisme).

Alle respondentene ble spurt om destinasjonspreferanser, der destinasjonens naturkvaliteter skåret relativt høyt, og der faktoranalysen indikerte fire dimensjoner: ”trygghet/klima”, ”natur/kultur”, ”shopping/aktivitet”, og ”praktisk/enkelt”. Vi fikk også en firefaktorløsning for miljøatferdsindikatorene: ”grønn betaling”, ”grønn sparing”, ”ikke-grønn atferd”, og ”energisparing”.

Vi gjennomførte valgeksperimentene for å estimere de norske innbyggernes avveiing av ulike egenskaper/effekter tilknyttet nye utbygginger/tilbud, med produktcase ”Gondol i Lom”. En enkel modellering indikerte at respondentene hadde vurdert egenskapene/effektene, og turisttilbudskvalitetene (sti/skilting, servicesenter og pris) og den økologiske effekten (villrein) hadde plausible og signifikante fortegn. Ekstra sti fra Lomseggen til Skjåk og Bøverdalen med skilting/tilrettelegging var klart preferert, og også servicesenter på toppen. Villreinhabitateffekter ble vurdert negativt, og mer negativt jo større habitateffekt. At prisen (for å kjøre med gondolbanen) hadde signifikant negativt fortegn er betryggende mht valgenes teoretiske gyldighet.

Også i det oppfølgende spørsmålet om turistene ville være villige til å betale 50, 200 eller 500 kr for å benytte seg av fem ulike nye turisttilbud om de kom tilbake ”neste sommer”, så var det ”Gondol i Lom” som de fleste uttrykte at de ”helt sikkert” ville besøke. Men, gondolen er noe mer kontroversielt enn for eksempel økt båtaktivitet på Gjende eller besøk på tradisjonell seter ved inngangen til en nasjonalpark. Holdningene for og imot utbygging av slike turisttilbud er ganske lik mellom de lokale og de nasjonale. Videre finner vi at det mest kontroversielle turisttilbudet blant de fem eksemplene, gondolen, også er det turisttilbudet med størst besøkspotensial, mens det minst kontroversielle turisttilbudet, tradisjonell seter, har det antatt laveste besøkspotensialet.

Mht spørsmålet om graden av aksept for eventuelle negative økologiske effekter av fasilitetsutbygging/turismeaktivitet, så oppga om lag en fjerdedel at de aksepterte ”ingen” påvirkning på rovfuglenes reirbygging, og ca 30 % ”ingen” påvirkning på villreinens leveområde. Hvorvidt befolkningen i Norge (de ”nasjonale”) heller mot et ”vern mot mennesker” eller et ”vern for mennesker” avhenger sterkt av hvordan spørsmålet blir formulert. Med en mest mulig nøytral

---

[15] De to identifiserte dimensjonene for ”nytt økologisk paradigme” ligner resultatene fra turiststudien. For purisme ble det i turiststudien identifisert tre dimensjoner, dvs. det som gikk på tilrettelegging av plasser for camping/søppeltømming utgjorde en egen dimensjon (Veisten m.fl. 2010a).

betoning ble svarfordelingen helt balansert, med vel en tredjedel ubestemte, knapt en tredjedel som ga tilslutning til ”vern mot mennesker” og knapt en tredjedel som ga tilslutning til ”vern for mennesker”.

Blant de lokale respondentene ble inntekter og arbeidsplasser rangert høyest av reiselivseffektene, men for øvrig var rangeringen nesten lik mellom alle effekter. De fleste av de lokale respondentene var for vernet, men med noe mindre tilslutning til de aller nyeste nasjonalparkene. Det var noenlunde samme rangering av nasjonalparkene mht samlet vurdering av myndighetenes verneplan/forvaltningsprosess, men her ble planen/prosessen for Dovrefjell/Sunndalsfjella rangert lavere enn Breheimen og Reinheimen. For alle parkene heller de fleste av de lokale respondentene i retning av et ønske om mer tilrettelegging for turisme enn i dag. En relativt liten andel av de lokale respondentene har sterke oppfatninger om vilkårene for reiselivsbedriftene innenfor nasjonalparkgrensene, og det er omtrent like mange som oppfatter disse som ”nokså gode” som ”nokså dårlige”. Et flertall heller mot at de lokale interessene ikke er blitt tilstrekkelig tilgodesett i nasjonalparkene, og at lokalbefolkningens kunnskap er viktig i forvaltningen av verneområder.

Referanser

Ankre, R. & Reinius, S.W. 2010. “Methodological perspectives: the application of self-registration cards in the Swedish coasts and mountains.” *Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism*, 10(1): 74-80.

Bateman, I.J., Carson, R.T., Day, B., Hanemann, W.M., Hanley, N., Hett, T., Jones-Lee, M.W., Loomes, G., Mourato, S., Özdemerioglu, E., Pearce, D.W., Sugden, R. & Swanson, J. 2002. *Economic Valuation with Stated Preference Techniques: A Manual*. Edward Elgar, Cheltenham, UK.

Beggs, S., Cardell, S. & Hausman, J.A. 1981. “Assessing the potential demand for electric cars.” *Journal of Econometrics*, 16(1): 1-19.

Berkson, J. 1944. “Application of the logistic function to bio-assay.” *Journal of the American Statistical Association*, 39(227): 357-365.

Deaton, A. & Grosh, M. 2000. “Consumption.” Kap. 17 i Grosh, M & Glewwe, P. (red.) *Designing Household Survey Questionnaires for Developing Countries: Lessons from 15 Years of the Living Standards Measurement Study*. Vol. 1-3, Verdensbanken, Washington, DC, USA.

Dolnicar, S. 2010. “Identifying tourists with smaller environmental footprints.” *Journal of Sustainable Tourism*, 18(6): 717-734.

Dunlap R.E. & Van Liere, K.D. 1978. “The new environmental paradigm: a proposed measuring instrument and preliminary results.” *Journal of Environmental Education*, 9: 10-19.

Dunlap, R.E., Van Liere, K.D., Mertig, A.G. & Jones, R.E. 2000. "Measuring endorsement of the new ecological paradigm: a revised NEP scale." *Journal of Social Issues*, 56: 425-442.

Ekinci, Y. & Chen, J.S. 2002. "Segmenting overseas British holidaymakers by personal values." *Journal of Hospitality and Leisure Marketing*, 9(3/4): 5-15.

Elvik, R., Eriksen, K.S., Sælensminde, K. & Veisten, K. 2006. "Økonomisk verdsetting av ikke-markedsgoder i transport: behovet for nye verdsettingsstudier og drøfting av metoder." TØI-rapport 835, Transportøkonomisk institutt (TØI), Oslo.

Farstad, E. & Dybedal, P. 2010. "Nasjonal ferie- og forbruksundersøkelse sommeren 2008: TOURIMPACT rapport nr 1." TØI-rapport 1092/2010, Transportøkonomisk institutt (TØI), Oslo.

Fox, J. 1997. *Applied Regression Analysis, Linear Models, and Related Methods*. Sage Publications Inc., Thousand Oaks, CA, USA.

Fredman, P. 2004. "Short-term effects of national park designation on tourism." Paper presented at the *2004 International Symposium on Society and Resource Management*, Keystone, CO, USA.

Green, P.E. & Srinivasan, V. 1978. "Conjoint analysis in consumer research: issues and outlooks." *Journal of Consumer Research*, 5: 103-123.

Greene, W.H. 2007. "LIMDEP 9.0 Reference Guide." Econometric Software, Inc., Plainview, NY, USA.

Haukeland, J.V., Grue, B. & Veisten, K. 2010. "Turning national parks into tourism attractions: nature orientation and quest for facilities." *Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism*, 10(3): 248-271.

Hellevik, O. 1996. *Nordmenn og det gode liv - Norsk Monitor 1985-1995*. Universitetsforlaget, Oslo.

Hensher, D.A. & Greene, W.H. 2003. "The mixed logit model: the state of practice." *Transportation*, 30: 133-176.

Higham, J. 1997. "Perceptions of international visitors to New Zealand wilderness." *Journal of Wilderness*, 3(2): 27-29, 45.

Jacobsen, J.K.S. 1995. "Interesse for og besøk i nasjonalparker og andre naturområder blant utenlandske turister i Norge." TØI-rapport 791/2005, Transportøkonomisk institutt (TØI), Oslo.

Kahle, L.R. 1983. *Social Values and Social Change: Adaptation to Life in America*. Praeger, New York, NY, USA.

Kahle, L.R., Beatty, S.E. & Homer, P. 1986. "Alternative measurement approaches to consumer values: the List of Values (LOV) and Values and Life Style (VALS)." *Journal of Consumer Research*, 13: 405-409.

Kahle, L.R. & Kennedy, P. 1989. "Using the List of Values (LOV) to understand consumers." *Journal of Consumer Marketing*, 6(3): 5-12.

Kaiser, F.G. 1998. "A general measure of ecological behavior." *Journal of Applied Social Psychology*, 28: 395-422.

Kaiser, F.G., Doka, G., Hofstetter, P. & Ranney, M.A. 2003. "Ecological behavior and its environmental consequences: a life cycle assessment of a self-report measure." *Journal of Environmental Psychology*, 23: 11-20.

Kaiser, F.G. & Wilson, M. 2004. "Goal-directed conservation behavior: the specific composition of a general performance." *Personality and Individual Differences*, 36: 1531-1544.

Kaiser, F.G., Wölfing, S. & Fuhrer, U. 1999. "Environmental attitude and ecological behaviour." *Journal of Environmental Psychology*, 19: 1-19.

Kaltenborn, B.P., Andersen, O. & Nellemann, C. 2009. "Amenity development in the Norwegian mountains: effects of second home owner environmental attitudes on preferences for alternative development options." *Landscape and Urban Planning*, 91(4): 195-201.

Kaltenborn, B.P., Bjerke, T. & Strumse, E. 1998. "Diverging attitudes towards predators: do environmental beliefs play a part?" *Research in Human Ecology*, 5(2): 1-9.

Kamakura, W.A. & Novak, T.P. 1992. "Value-system segmentation: exploring the meaning of LOV." *Journal of Consumer Research*, 19: 119-132.

Kliskey, A.D. & Kearsley, G.W. 1993. "Mapping multiple perceptions of wilderness in southern New Zealand." *Applied Geography*, 13: 203-223.

Lindberg, K., Andersson, T.D. & Dellaert, B.G.C. 2001. "Tourism development: assessing social gains and losses." *Annals of Tourism Research*, 28(4): 1010-1030.

Lindberg, K. & Dellaert, B.G.C. 2003. "Preferences for developing-country nature tourism in overseas markets: a case study of the Netherlands. I Lutz, E. & Aylward, B. (red.) *Nature Tourism, Conservation and Development in KwaZulu Natal, South Africa*. Verdensbanken, Washington, DC.

Lindberg, K., Dellaert, B.G.C. & Rassing, C.R. 1999. "Residents tradeoffs: a choice modelling approach." *Annals of Tourism Research*, 26(3): 554-569.

Louviere, J.J. 1988. "Conjoint analysis modelling of stated preferences: a review of theory, methods, recent developments and external validity." *Journal of Transport Economics and Policy*, 22(1): 93-119.

Louviere, J.J., Hensher, D.A. & Swait, J.D. 2000. *Stated Choice Methods: Analysis and Application*. Cambridge University Press, Cambridge, UK.

Luzar, E.J., Diagne, A., Gan, C. & Henning, B.R. 1995 "Evaluating nature-based tourism using the new environmental paradigm." *Journal of Agricultural and Applied Economics*, 27(2): 544-555.

Malhotra, N. 2008. "Completion time and response order effects in web surveys." *Public Opinion Quarterly*, 72(5): 914-934.

Manning, R. & Valliere, W.A. 1996. "Environmental values, environmental ethics, and wilderness management: an empirical study." *International Journal of Wilderness*, 2(2): 27-32.

Marschak, J. 1960. "Binary choice constraints on random utility indicators." In: Arrow, K. (ed.) *Stanford Symposium on Mathematical Methods in the Social Sciences*. Stanford University Press, Stanford, CA.

McFadden, D. 1974. "Conditional logit analysis of qualitative choice behavior." In: Zarembka, P. (ed.) *Frontiers in Econometrics*. Academic Press, New York, NY.

Mules, T. 1998. "Decomposition of Australian tourist expenditures." *Tourism Management*, 19(3): 267-271.

Noe, F.P. & Snow, R. 1990. "The new environmental paradigm and further scale analysis." *Journal of Environmental Education*, 21(4): 20-26.

Norstat. 2010. "Panel book Q3/2010". October 2010, Norstat, Oslo.

Novak, T.P. & MacEvoy, B. 1990. "On comparing alternative segmentation schemes: the List of Values (LOV) and Value of Lifestyles (VALS)." *Journal of Consumer Research*, 17: 105-109.

Reinius, S.W. & Fredman, P. 2007. "Protected areas as attractions." *Annals of Tourism Research*, 34(4): 839-854.

Rokeach, M. 1973. *The Nature of Human Values*. Free Press, New York, NY, USA.

Samstad, H., Killi, M., Flügel, S., Veisten, K. & Ramjerdi, F. 2010. "Den norske verdsettingsstudien: databeskrivelse." TØI Rapport 1053-A/2010, Transportøkonomisk institutt (TØI), Oslo.

Shafer, C.S. & Hammitt, W.E. 1995. "Purism revisited: specifying recreational conditions of concern according to resource intent." *Leisure Sciences*, 17(1): 15-30.

Smestad, I.M. 1996. "Valg under usikkerhet: en analyse av eksperimentdata basert på kvalitative valghandlingsmodeller." Notat 96/3, Statistisk sentralbyrå (SSB), Oslo.

Stankey, G.H. 1973. "Visitor perception of wilderness recreation carrying capacity." Research Paper INT-142, US Department of Agriculture (USDA) – Forest Service, Ogden, UT, USA.

Teigland, J. & Holden, E. 1996. "Reiseliv og miljø. Hva kan vi lære av andre?" VF Prosjektrapport 5/96, Vestlandsforskning, Sogndal.

Train, K. 1998. "Recreation demand models with taste differences over people." *Land Economics*, 74(2): 230-239.

Uddenberg, N. 1995. *Det stora sammanhanget: moderna svenskars syn på människans plats i naturen*. Nya Doxa, Nora, Sverige.

VanBeselaere, C. 2004. "The Shirking Model: a theory of how people answer survey questions." Ph.D. Thesis, California Institute of Technology, Pasadena, CA, USA.

Veisten, K. 2007. "Willingness to pay for eco-labelled wood furniture: choice-based conjoint analysis versus open-ended contingent valuation." *Journal of Forest Economics*, 13(1): 29-48.

Veisten, K. 2011. "Fra en serie med valg til et sett med verdier." TØI-arbeidsdokument 2204/2011, Transportøkonomisk institutt (TØI), Oslo.

Veisten, K., Gill, E. & Solberg, B. 2008. "Identifying the market segments for eco-labelled wood." *International Journal of Green Economics*, 2(2): 190-209.

Veisten, K., Haukeland, J.V., Dybedal, P., Vistad, O.I., Daugstad, K., Baardsen, S., Lindberg, K., Higham, J. & Fredman, P. 2007. "SUSTOUR – Sustainable tourism development in mountain park areas: ecological and economic impacts, stakeholder

interests, and marketing/management strategies under alternative scenarios." Upublisert manuskript, Transportøkonomisk institutt (TØI), Oslo.

Veisten, K., Haukeland, J.V. & Grue, B. 2009. "Utenlandske turisters holdninger til norske nasjonalparker. Deskriptiv statistikk fra en studie i sommersesongen 2008." TØI-arbeidsdokument 2053/2009, Transportøkonomisk institutt (TØI), Oslo.

Veisten, K., Grue, B., Haukeland, J.V., Dybedal, P. & Lindberg, K. 2010a. "Turisters bruk av nasjonalparkene i Nord-Gudbrandsdalen og deres holdninger til området, naturen og nye tilrettelegginger. Deskriptiv statistikk fra en internettstudie basert på rekruttering *in situ* i sommersesongen 2009." TØI-arbeidsdokument 2230/2011, Transportøkonomisk institutt (TØI), Oslo.

Veisten, K., Flügel, S. & Elvik, R. 2010b. "Den norske verdsettingsstudien: ulykker." TØI Rapport 1053-C/2010, Transportøkonomisk institutt (TØI), Oslo.

Vistad, O.I. 1995. *I skogen og i skolten. Ein analyse av friluftsliv, miljøoppleving, påverknad og forvaltning i Femundsmarka, med jamføringar til Rogen og Långfjället*. Doktorgradsavhandling i geografi (Dr. Polit.), Geografisk Institutt, Universitetet i Trondheim, Trondheim.

Vistad, O.I. 2009. "Ferdsel ut frå fjellnære reiselivsbedrifter." NINA Rapport 441, februar 2009, Norsk institutt for naturforskning (NINA), Lillehammer.

Vistad, O.I. & Kaltenborn, B. 1998. "Campsite impacts in a Norwegian national park: tolerances and preferences." Manuskript presentert ved *7th International Symposium on Society and Resource Management*, 27.-31. Mai 1998, Columbia, MO, USA.

Takk

Prosjektet "Bærekraftig reiselivsutvikling i en nasjonalparkregion" (SUSTOUR) er finansiert av Norges forskningsråd (186891/110), under NATURNÆR-programmet (tidl.: AREAL-programmet) og samfinansiert av Norges Bondelag og Nasjonalparkriket (Regionrådet i Nord-Gudbrandsdalen). Vi står alene ansvarlig for beskrivelser og tolkninger av resultatene, og for eventuelle gjenværende feil og utelatelser.

Vedlegg I – Korrelasjonsanalyse

Korrelasjonsanalyse er kjørt på noen utvalgte variable, både for samlet utvalg og splittet mht lokale versus ikke-lokale (nasjonale) respondenter.

Samlet utvalg:

		LOCAL Lokal eller nasjonal	Gender_36 Kjønn	Age_37 Alder	Education_38 Utdanningsbakgrunn	Monthly_income_39 Månedlig bruttoinntekt for husholdet	hhPersoner	Motivation Hvor mye involverte du deg i valgene du ble spurt om i denne undersøkelsen?	ResponseTime Response time (hours & min & sec)
LOCAL Lokal eller nasjonal	Pearson Correlation	1							
	Sig. (2-tailed)								
	N	1481							
Gender_36 Kjønn	Pearson Correlation	.026	1						
	Sig. (2-tailed)	.346							
	N	1317	1317						
Age_37 Alder	Pearson Correlation	.029	.176**	1					
	Sig. (2-tailed)	.285	.000						
	N	1317	1317	1317					
Education_38 Utdanningsbakgrunn	Pearson Correlation	-.105**	-.020	.002	1				
	Sig. (2-tailed)	.000	.461	.931					
	N	1317	1317	1317	1317				

Monthly_income_39 Månedlig bruttoinntekt for husholdet	Pearson Correlation	-.112**	.029	-.047	.099**	1			
	Sig. (2-tailed)	.000	.289	.088	.000				
	N	1317	1317	1317	1317	1317			
hhPersoner Antall personer total i husstanden	Pearson Correlation	.166**	.045	-.305**	-.009	.260**	1		
	Sig. (2-tailed)	.000	.106	.000	.732	.000			
	N	1310	1310	1310	1310	1310	1310		
Motivation Hvor mye involverte du deg i valgene du ble spurt om i denne undersøkelsen?	Pearson Correlation	.042	-.067*	-.132**	-.028	.022	.021	1	
	Sig. (2-tailed)	.125	.015	.000	.305	.430	.452		
	N	1315	1315	1315	1315	1315	1308	1315	
ResponseTime Response time (hours & min & sec)	Pearson Correlation	-.005	-.032	.018	-.023	-.014	.009	.025	1
	Sig. (2-tailed)	.840	.244	.503	.396	.602	.748	.370	
	N	1480	1317	1317	1317	1317	1310	1315	1480

**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

Delutvalg ”Lokal” (respondenter fra Nord-Gudbrandsdalen):

UTVALG: LOKAL		Gender_36 Kjønn	Age_37 Alder	Education_38 Utdanningsbakgrunn	Monthly_income_39 Månedlig bruttoinntekt for husholdet	hhPersoner Antall personer totalt i husstanden	Motivation Hvor mye involverte du deg i valgene du ble spurt om i denne undersøkelsen?	ResponseTime Response time (hours & min & sec)
Gender_36 Kjønn	Pearson Correlation	1						
	Sig. (2-tailed)							
	N	228						
Age_37 Alder	Pearson Correlation	.215**	1					
	Sig. (2-tailed)	.001						
	N	228	228					
Education_38 Utdanningsbakgrunn	Pearson Correlation	-.128	.031	1				
	Sig. (2-tailed)	.054	.640					
	N	228	228	228				
Monthly_income_39 Månedlig bruttoinntekt for husholdet	Pearson Correlation	-.040	-.123	.088	1			
	Sig. (2-tailed)	.543	.064	.186				
	N	228	228	228	228			
hhPersoner Antall personer totalt i husstanden	Pearson Correlation	-.047	-.551**	.005	.140*	1		
	Sig. (2-tailed)	.480	.000	.941	.035			
	N	225	225	225	225	225		

Motivation Hvor mye involverte du deg i valgene du ble spurt om i denne undersøkelsen?	Pearson Correlation	-.077	-.115	.034	-.054	.020	1	
	Sig. (2-tailed)	.246	.082	.609	.416	.760		
	N	228	228	228	228	225	228	
ResponseTime Response time (hours & min & sec)	Pearson Correlation	.090	.059	-.092	.051	.004	.165*	1
	Sig. (2-tailed)	.176	.377	.164	.446	.951	.012	
	N	228	228	228	228	225	228	268

**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

a. LOCAL Lokal eller nasjonal = 1 Lokalt utvalg

Delutvalg ”Nasjonal” (respondenter fra andre deler av landet enn Nord-Gudbrandsdalen):

UTVALG: NASJONAL		Gender_36 Kjønn	Age_37 Alder	Education_38 Utdanningsbakgrunn	Monthly_income_39 Månedlig bruttoinntekt for husholdet	hhPersoner Antall personer totalt i husstanden	Motivation Hvor mye involverte du deg i valgene du ble spurt om i denne undersøkelsen?	ResponseTime Response time (hours & min & sec)
Gender_36 Kjønn	Pearson Correlation	1						
	Sig. (2-tailed)							
	N	1089						
Age_37 Alder	Pearson Correlation	.168**	1					
	Sig. (2-tailed)	.000						
	N	1089	1089					
Education_38 Utdanningsbakgrunn	Pearson Correlation	.005	.001	1				
	Sig. (2-tailed)	.857	.982					
	N	1089	1089	1089				
Monthly_income_39 Månedlig bruttoinntekt for husholdet	Pearson Correlation	.045	-.032	.089**	1			
	Sig. (2-tailed)	.139	.292	.003				
	N	1089	1089	1089	1089			
hhPersoner Antall personer totalt i husstanden	Pearson Correlation	.063*	-.266**	.008	.315**	1		
	Sig. (2-tailed)	.039	.000	.787	.000			
	N	1085	1085	1085	1085	1085		

Motivation Hvor mye involverte du deg i valgene du ble spurt om i denne undersøkelsen?	Pearson Correlation	-.066*	-.138**	-.038	.042	.012	1	
	Sig. (2-tailed)	.030	.000	.216	.165	.698		
	N	1087	1087	1087	1087	1083	1087	
ResponseTime Response time (hours & min & sec)	Pearson Correlation	-.036	.020	-.028	-.021	.017	.026	1
	Sig. (2-tailed)	.235	.506	.348	.495	.575	.390	
	N	1089	1089	1089	1089	1085	1087	1212

**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

a. LOCAL Lokal eller nasjonal = 0 Nasjonalt utvalg

Vedlegg II – Analyse av valgeksperimenter[16]

Innledning

I et valgeksperiment (samvalg) blir folk bedt om å velge mellom alternativer i flere omganger, for eksempel fire eller seks parvise valg. Alternativene er beskrevet med egenskaper/attributter, for eksempel destinasjons-/attraksjonsalternativer beskrevet ved kostnad/pris og diverse kvaliteter/egenskaper.

For å estimere verdien av en (marginal) endring av disse attributtene må en bruke flere lag med beregningsmetoder og forutsetninger. Hovedgrunnlaget er det en kaller den *tilfeldige nyttemodellen* (eng.: *random utility model*, RUM). Litt forenklet kan en si at en med denne tilfeldige nyttemodellen oppfatter valgene som gitt fra en preferansefunksjon (nyttefunksjon), men med et feilledd (noe tilfeldig) som kan forstås som vår manglende evne til å forstå fullt ut hva som driver valgene og/eller at valgene ikke fullt ut følger preferansefunksjonen (pga feilbarlighet og/eller at de som velger vektlegger andre ting sterkere enn det å sammenlikne endringer i attributtene i et hypotetisk valgeksperiment).

En må spesifisere den nyttefunksjonen som en mener driver valgene, og som en forenkling skal vi anta at denne (indirekte) nyttefunksjonen er "lineær i parametrene", som vil gjøre at vi kan tolke koeffisientene til (de additive) nytteeffektkomponentene som marginalnytte (marginalverdier). For å kunne estimere (de marginale) verdiene av attributtene må en også klargjøre hvordan feilleddet i den tilfeldige nyttefunksjonen oppfører seg. Her skal vi anta at feilleddet har en (Gumbel type II) ekstremverdifordeling (også kalt dobbel eksponentsialfordeling). Med disse forutsetningene om feilleddet kan vi håndtere seriene med valg som en logitmodell, en modell for sannsynligheten av å velge et bestemt alternativ gitt som (en brøk som viser) forholdet mellom eksponenten av nytten av det valgte alternativet og eksponenten av nytten av andre alternativer.

Formelle steg for å kunne finne attributtverdier fra valg mellom alternativer

Mer formelt kan vi si at goder (varer/tjenester) kan håndteres som heterogene, sammensatt av en attributtvektor $\mathbf{x}_j$, der j refererer til et (ett av m) alternativ i et individs valgsett, $j=1,\ldots,m$ (Beggs m.fl. 1981). Når attributtene i valgsettet er gitt på ulike nivåer (mellom alternativene), kan vi dekomponere valgene inn i *delverdier* for de enkelte attributtene (Green og Srinivasan 1978, Louviere 1988).

Den tilfeldige nyttemodellen (Marschak 1960) som driver valgene kan formuleres som:

$$U_{ij} = V_{ij}(\mathbf{s}_i, \mathbf{x}_{ij}) + \varepsilon_{ij},$$

[16] Dette appendikset bygger i stor grad på Veisten (2007, 2011).

der $V(\cdot)$ er (den indirekte) nyttefunksjonen, s_i er en vektor av individuelle karakteristika for individ i (i=1,…,n), og ε_{ij} er feilleddet, det tilfeldige (stokastiske) elementet som representerer den "ikke-observerbare" påvirkningen på individenes valg, sammen med den "observerbare" (deterministiske) nyttefunksjonen (McFadden 1974, Smestad 1996).

I en serie med valg, i et valgeksperiment, vil vi anta at valg av alternativ l framfor alternativ k impliserer at nytten av l er større enn nytten av k, at $U_{il}>U_{ik}$:

$$V_{il}(\mathbf{s}_i,\mathbf{x}_{il}) + \varepsilon_{il} > V_{ik}(\mathbf{s}_i,\mathbf{x}_{ik}) + \varepsilon_{ik}.$$

Sannsynligheten for at en respondent vil velge alternativ l er gitt ved sannsynligheten for at nytten av alternativ l er større enn nytten av andre alternativ:

$$\Pi_{il} = \Pi\{U_{il}>U_{ik}\} = \Pi\{(V_{il}-V_{ik})>(\varepsilon_{il}-\varepsilon_{ik})\}, \qquad \text{for alle } k\neq l.$$

Som nevnt, med spesifisering av nyttefunksjonen, $V(\cdot)$, og feilleddet, ε_{ij}, kan vi estimere slike sannsynligheter basert på respondentenes valg (dvs. serien med valg fra flere respondenter). En enkel lineær-i-parametrene nyttefunksjon kan skrives slik (Beggs m.fl. 1981):

$$V_{ij} = \sum_h \beta_h x_{ijh} + \sum_g \gamma_g s_{ig},$$

der h nummererer attributtene i et alternativ (for eksempel kostnad/pris, stitilbud, servicesenter, habitateffekter) og g nummererer de individuelle karakteristika (for eksempel inntekt, alder og kjønn). Om vi forutsetter at feilleddet, ε_{ij}, er uavhengig og identisk fordelt med en ekstremverdifordeling, $F(\varepsilon_{ij}<\varepsilon) = e^{-e^{-\varepsilon}}$, så gir dette en logit-spesifisering av modellen for valgsannsynlighet (Berkson 1944, Beggs m.fl. 1981):

$$P_{il} = \frac{e^{\sum_h \beta_h x_{ilh} + \sum_g \gamma_g s_{ig}}}{\sum_{k=1}^{K} e^{\sum_h \beta_h x_{ikh} + \sum_g \gamma_g s_{ig}}} \qquad (l\neq k).$$

Som nevnt vil forutsetningen om en lineær-i-parametrene nyttefunksjon forenkle tolkning av β_h og γ_g, nemlig som marginalnytten av (en enhets) endring i attributtnivået (eller personlig karakteristika): $\partial V_{ij}/\partial x_{ijh} = \beta_h$. Når pris (kostnad) inngår som en del av attributtene vil vi med dette kunne regne om fra marginalnytte i ulike enheter til kroneverdier, dvs. betalingsvillighet for en enhets endring i attributtnivået:

$$\text{WTP}_{iT} = \frac{\partial V_{ij}/\partial x_{iT}}{\partial V_{ij}/\partial x_{iP}} = \frac{\beta_T}{\beta_P}$$

for eksempel her med habitateffektattributtet (β_h =)β_T og prisattributtet (β_{h+1} =)β_P, som altså gir et estimat på habitatsenhetsverdien (i den grad vi kan kvantifisere "små" og "store" habitateffekter).

Med inkludering av individkarakteristika, som kan knyttes til attributtene (for eksempel at inntekt inngår som pris/inntekt), så vil en få inn en observert heterogenitet i valgene og verdsetting.

Om en videre generaliserer logitmodellen slik at parametrene har en fordeling (tilfeldige parametre), som innfører en uobservert heterogenitet (i tillegg til den observerte heterogeniteten gitt ved inntektsnivå, alder, osv.), en såkalt mikset logitmodell, så vil denne også implisere at feilleddet ikke må være uavhengig og identisk fordelt og at valgmodelleringen gjøres mht respondenten. En slik generalisering, med mikset logit i stedet for ordinær logit (binomial, multinomial), vil gi en teoretisk og empirisk mer korrekt analyse av valgene (se for eksempel, Train 1998 og Hensher og Greene 2003).

Vedlegg III – Spørreskjema

Det internettbaserte spørreskjemaet, gjennomført med programmet SPSS Dimensions, følger på de neste sidene.

Merk at respondentene ble ledet gjennom ulike stier i spørreskjemaet, slik at ingen svarte på alle spørsmålene.

LOKAL

Er du bosatt i Nord-Gudbrandsdalen?

- ❍ Ja, i Dovre
- ❍ Ja, i Lesja
- ❍ Ja, i Lom
- ❍ Ja, i Sel
- ❍ Ja, i Skjåk
- ❍ Ja, i Vågå
- ❍ Nei

PUSH

Når du reiser på ferie, hva er viktig ved det stedet du reiser til? (Du kan tenke på de ferietypene som passer deg best.)

	Helt uviktig	Ganske uviktig	Verken viktig eller uviktig	Ganske viktig	Meget viktig
Stedets klima (enten for sommer- eller vinteraktivitet)	❑	❑	❑	❑	❑
At dette er et nytt sted for meg	❑	❑	❑	❑	❑
Stedets historiske bebyggelse / kultur / museer	❑	❑	❑	❑	❑
At det er greit å kommunisere med dem som bor der	❑	❑	❑	❑	❑
Stedets naturkvaliteter	❑	❑	❑	❑	❑
Stedets shopping- og/eller underholdningstilbud	❑	❑	❑	❑	❑
At det tar kort tid å reise til stedet	❑	❑	❑	❑	❑
At det er rent og trygt på stedet	❑	❑	❑	❑	❑
At jeg har hytte/leilighet og/eller familie/venner på stedet	❑	❑	❑	❑	❑
Stedets aktivitetsmuligheter	❑	❑	❑	❑	❑

BEHAVIOUR

Hvor ofte gjør du følgende?

	Aldri	Sjelden	Ofte	Alltid	Ikke relevant
Varmer opp huset så mye at du slipper å	❍	❍	❍	❍	❍

bruke genser					
Slår av lyset når du forlater et rom	❍	❍	❍	❍	❍
Skifter håndklær hver dag når du er på hotell	❍	❍	❍	❍	❍
Kaster brukte batterier i søppelkassen	❍	❍	❍	❍	❍
Tar med handlebag hjemmefra til butikken	❍	❍	❍	❍	❍
Betaler klimakvoter ved flyreiser	❍	❍	❍	❍	❍
Lar være å sortere glass og papir fra annet avfall	❍	❍	❍	❍	❍
Kjører kollektivt eller sykler/går til jobb/skole	❍	❍	❍	❍	❍
Kjører bil på en slik måte at du bruker minst mulig drivstoff	❍	❍	❍	❍	❍
Kjøper miljøvennlige varer selv om de er dyrere	❍	❍	❍	❍	❍
Boikotter firmaer som du tror belaster miljøet	❍	❍	❍	❍	❍
Gir penger til natur- og miljøvernorganisasjoner	❍	❍	❍	❍	❍

DESTINATION_1

Har du vært i Nord-Gudbrandsdalen (Dovre, Lesja, Lom, Sel, Skjåk, Våga) i løpet av de siste tre årene? (Se kartet nedenfor)

❍ Ja

❍ Nei

VISITS

Omtrent hvor mange ganger har du besøkt Nord-Gudbrandsdalen de siste tre årene?

(0 - 999)

KNOWPARK

Har du kjennskap til disse nasjonalparkene i Nord-Gudbrandsdalen?

	Ja, god kjennskap	**Ja, noe kjennskap**	**Nei, ingen kjennskap**
Jotunheimen	❍	❍	❍
Rondane	❍	❍	❍
Dovre			

	❍	❍	❍
Dovrefjell-Sunndalsfjella	❍	❍	❍
Reinheimen	❍	❍	❍
Breheimen	❍	❍	❍

VISITPARK

Har du besøkt noen av disse nasjonalparkene i Nord-Gudbrandsdalen i løpet av de siste tre årene?

	Ja	Nei	Vet ikke
Jotunheimen	❍	❍	❍
Rondane	❍	❍	❍
Dovre	❍	❍	❍
Dovrefjell-Sunndalsfjella	❍	❍	❍
Reinheimen	❍	❍	❍
Breheimen	❍	❍	❍

VISITPARK_NO

Omtrent hvor mange ganger har du besøkt (én eller flere) nasjonalparker i Nord-Gudbrandsdalen de siste tre årene?

(0 - 999)

C1A

En gondolbane (svevebane) er blitt foreslått i nærheten av en av nasjonalparkene i Nord-Gudbrandsdalen. Denne kan bli utformet på ulike måter og ha ulike grader av påvirkning på omgivelsene. Gondolen er tenkt å starte nær sentrum i Lom kommune (Fossbergom) og gå opp til Lomseggen. Denne fjelltoppen ligger ved inngangen til Breheimen nasjonalpark.

Du vil nå få presentert alternative gondolutforminger som vi ber deg ta stilling til. Det som vil variere mellom alternativene, er tilbudene rundt gondolen; om det vil finnes kafé / restaurant på toppen, antallet stier / turløyper fra toppen, og tilrettelegging langs turløypene. Dessuten kan en tenke seg ulike effekter på villreinens leveområde i Breheimen nasjonalpark, rett innenfor toppen der gondolen stopper. Prisen for å reise med gondolen kan også tenkes å variere, blant annet med kravene til tilrettelegging.

Du vil alt i alt bli bedt om å velge mellom fire ulike par med alternativer. Vi ber deg om å tenke deg at du oppholdt deg i Lom og samtidig vurderte å benytte gondolbanen. Ville du da ha

foretrukket Alternativ 1 eller Alternativ 2? Hvis du ikke hadde vært interessert i å benytte gondolbanen, velg "ingen av alternativene". (Du vil da få et oppfølgingsspørsmål om å velge mellom Alternativ 1 eller Alternativ 2, men det vil bli registrert at du allerede har valgt "ingen av alternativene".) Vi ber deg se nøye på hvert alternativ før du gjør ditt valg.

	V1	V2	Ingen av alternativene
Klikk for ditt valg	❍	❍	❍

C1B

Hvis du måtte velge mellom Alternativ 1 og Alternativ 2, hva ville du i så fall foretrekke?

	V1	V2
Klikk for ditt valg	❍	❍

C2A

Vennligst vurder nå et annet valg, med endrede egenskaper for Alternativ 1 og 2.

Klikk på en sirkel for å indikere om du ville ha valgt Alternativ 1 eller Alternativ 2 eller "Ingen av alternativene".

	V1	V2	Ingen av alternativene
Klikk for ditt valg	❍	❍	❍

C2B

Hvis du måtte velge mellom Alternativ 1 og Alternativ 2, hva ville du i så fall foretrekke?

	V1	V2
Klikk for ditt valg	❍	❍

C3A

Vennligst vurder nå et tredje valg, med endrede egenskaper for Alternativ 1 og 2.

Klikk på en sirkel for å indikere om du ville ha valgt Alternativ 1 eller Alternativ 2 eller "Ingen av alternativene".

	V1	V2	Ingen av alternativene
Klikk for ditt valg	❍	❍	❍

C3B

Hvis du måtte velge mellom Alternativ 1 og Alternativ 2, hva

ville du i så fall foretrekke?

	V1	V2
Klikk for ditt valg	❍	❍

C4A

Vennligst vurder nå et siste valg, med endrede egenskaper for Alternativ 1 og 2.

Klikk på en sirkel for å indikere om du ville ha valgt Alternativ 1 eller Alternativ 2 eller "Ingen av alternativene".

	V1	V2	Ingen av alternativene
Klikk for ditt valg	❍	❍	❍

C4B

Hvis du måtte velge mellom Alternativ 1 og Alternativ 2, hva ville du i så fall foretrekke?

	V1	V2
Klikk for ditt valg	❍	❍

GO_B2_C1_A

En gondolbane (svevebane) er blitt foreslått i nærheten av en av nasjonalparkene i Nord-Gudbrandsdalen. Denne kan bli utformet på ulike måter og ha ulike grader av påvirkning på omgivelsene. Gondolen er tenkt å starte nær sentrum i Lom kommune (Fossbergom) og gå opp til Lomseggen. Denne fjelltoppen ligger ved inngangen til Breheimen nasjonalpark.

Du vil nå få presentert alternative gondolutforminger som vi ber deg ta stilling til. Det som vil variere mellom alternativene, er tilbudene rundt gondolen; om det vil finnes kafé / restaurant på toppen, antallet stier / turløyper fra toppen, og tilrettelegging langs turløypene. Dessuten kan en tenke seg ulike effekter på villreinens leveområde i Breheimen nasjonalpark, rett innenfor toppen der gondolen stopper. Prisen for å reise med gondolen kan også tenkes å variere, blant annet med kravene til tilrettelegging.

Du vil alt i alt bli bedt om å velge mellom fire ulike par med alternativer. Vi ber deg om å tenke deg at du oppholdt deg i Lom og samtidig vurderte å benytte gondolbanen. Ville du da ha foretrukket Alternativ 1 eller Alternativ 2? Hvis du ikke hadde vært interessert i å benytte gondolbanen, velg "ingen av alternativene". (Du vil da få et oppfølgingsspørsmål om å velge mellom Alternativ 1 eller Alternativ 2, men det vil bli registrert at du allerede har valgt "ingen av alternativene".) Vi ber deg se

nøye på hvert alternativ før du gjør ditt valg.

	V1	V2	Ingen av alternativene
Klikk for ditt valg	❍	❍	❍

GO_B2_C1_B

Hvis du måtte velge mellom Alternativ 1 og Alternativ 2, hva ville du i så fall foretrekke?

	V1	V2
Klikk for ditt valg	❍	❍

GO_B2_C2_A

Vennligst vurder nå et annet valg, med endrede egenskaper for Alternativ 1 og 2.

Klikk på en sirkel for å indikere om du ville ha valgt Alternativ 1 eller Alternativ 2 eller "Ingen av alternativene".

	V1	V2	Ingen av alternativene
Klikk for ditt valg	❍	❍	❍

GO_B2_C2_B

Hvis du måtte velge mellom Alternativ 1 og Alternativ 2, hva ville du i så fall foretrekke?

	V1	V2
Klikk for ditt valg	❍	❍

GO_B2_C3_A

Vennligst vurder nå et tredje valg, med endrede egenskaper for Alternativ 1 og 2.

Klikk på en sirkel for å indikere om du ville ha valgt Alternativ 1 eller Alternativ 2 eller "Ingen av alternativene".

	V1	V2	Ingen av alternativene
Klikk for ditt valg	❍	❍	❍

GO_B2_C3_B

Hvis du måtte velge mellom Alternativ 1 og Alternativ 2, hva ville du i så fall foretrekke?

	V1	V2
Klikk for ditt valg	❍	❍

GO_B2_C4_A

Vennligst vurder nå et siste valg, med endrede egenskaper for Alternativ 1 og 2.

Klikk på en sirkel for å indikere om du ville ha valgt Alternativ 1 eller Alternativ 2 eller "Ingen av alternativene".

	V1	V2	Ingen av alternativene
Klikk for ditt valg	❍	❍	❍

GO_B2_C4_B

Hvis du måtte velge mellom Alternativ 1 og Alternativ 2, hva ville du i så fall foretrekke?

	V1	V2
Klikk for ditt valg	❍	❍

GO_B3_C1_A

En gondolbane (svevebane) er blitt foreslått i nærheten av en av nasjonalparkene i Nord-Gudbrandsdalen. Denne kan bli utformet på ulike måter og ha ulike grader av påvirkning på omgivelsene. Gondolen er tenkt å starte nær sentrum i Lom kommune (Fossbergom) og gå opp til Lomseggen. Denne fjelltoppen ligger ved inngangen til Breheimen nasjonalpark.

Du vil nå få presentert alternative gondolutforminger som vi ber deg ta stilling til. Det som vil variere mellom alternativene, er tilbudene rundt gondolen; om det vil finnes kafé/restaurant på toppen, antallet stier/turløyper fra toppen, og tilrettelegging langs turløypene. Dessuten kan en tenke seg ulike effekter på villreinens leveområde i Breheimen nasjonalpark, rett innenfor toppen der gondolen stopper. Prisen for å reise med gondolen kan også tenkes å variere, blant annet med kravene til tilrettelegging.

Du vil alt i alt bli bedt om å velge mellom fire ulike par med alternativer. Vi ber deg om å tenke deg at du oppholdt deg i Lom og samtidig vurderte å benytte gondolbanen. Ville du da ha foretrukket Alternativ 1 eller Alternativ 2? Hvis du ikke hadde vært interessert i å benytte gondolbanen, velg "ingen av alternativene". (Du vil da få et oppfølgingsspørsmål om å velge mellom Alternativ 1 eller Alternativ 2, men det vil bli registrert at du allerede har valgt "ingen av alternativene".) Vi ber deg se nøye på hvert alternativ før du gjør ditt valg.

	V1	V2	Ingen av alternativene
Klikk for ditt valg	❍	❍	❍

GO_B3_C1_B

Hvis du måtte velge mellom Alternativ 1 og Alternativ 2, hva ville du i så fall foretrekke?

	V1	V2
Klikk for ditt valg	❍	❍

GO_B3_C2_A

Vennligst vurder nå et annet valg, med endrede egenskaper for Alternativ 1 og 2.

Klikk på en sirkel for å indikere om du ville ha valgt Alternativ 1 eller Alternativ 2 eller "Ingen av alternativene".

	V1	V2	Ingen av alternativene
Klikk for ditt valg	❍	❍	❍

GO_B3_C2_B

Hvis du måtte velge mellom Alternativ 1 og Alternativ 2, hva ville du i så fall foretrekke?

	V1	V2
Klikk for ditt valg	❍	❍

GO_B3_C3_A

Vennligst vurder nå et tredje valg, med endrede egenskaper for Alternativ 1 og 2.

Klikk på en sirkel for å indikere om du ville ha valgt Alternativ 1 eller Alternativ 2 eller "Ingen av alternativene".

	V1	V2	Ingen av alternativene
Klikk for ditt valg	❍	❍	❍

GO_B3_C3_B

Hvis du måtte velge mellom Alternativ 1 og Alternativ 2, hva ville du i så fall foretrekke?

	V1	V2
Klikk for ditt valg	❍	❍

GO_B3_C4_A

Vennligst vurder nå et siste valg, med endrede egenskaper for Alternativ 1 og 2.

Klikk på en sirkel for å indikere om du ville ha valgt Alternativ 1 eller Alternativ 2 eller "Ingen av alternativene".

	V1	V2	Ingen av alternativene
Klikk for ditt valg	❍	❍	❍

GO_B3_C4_B

Hvis du måtte velge mellom Alternativ 1 og Alternativ 2, hva ville du i så fall foretrekke?

	V1	V2
Klikk for ditt valg	❍	❍

GO_B4_C1_A

En gondolbane (svevebane) er blitt foreslått i nærheten av en av nasjonalparkene i Nord-Gudbrandsdalen. Denne kan bli utformet på ulike måter og ha ulike grader av påvirkning på omgivelsene. Gondolen er tenkt å starte nær sentrum i Lom kommune (Fossbergom) og gå opp til Lomseggen. Denne fjelltoppen ligger ved inngangen til Breheimen nasjonalpark.

Du vil nå få presentert alternative gondolutforminger som vi ber deg ta stilling til. Det som vil variere mellom alternativene, er tilbudene rundt gondolen; om det vil finnes kafé / restaurant på toppen, antallet stier / turløyper fra toppen, og tilrettelegging langs turløypene. Dessuten kan en tenke seg ulike effekter på villreinens leveområde i Breheimen nasjonalpark, rett innenfor toppen der gondolen stopper. Prisen for å reise med gondolen kan også tenkes å variere, blant annet med kravene til tilrettelegging.

Du vil alt i alt bli bedt om å velge mellom fire ulike par med alternativer. Vi ber deg om å tenke deg at du oppholdt deg i Lom og samtidig vurderte å benytte gondolbanen. Ville du da ha foretrukket Alternativ 1 eller Alternativ 2? Hvis du ikke hadde vært interessert i å benytte gondolbanen, velg "ingen av alternativene". (Du vil da få et oppfølgingsspørsmål om å velge mellom Alternativ 1 eller Alternativ 2, men det vil bli registrert at du allerede har valgt "ingen av alternativene".) Vi ber deg se nøye på hvert alternativ før du gjør ditt valg.

	V1	V2	Ingen av alternativene
Klikk for ditt valg	❍	❍	❍

GO_B4_C1_B

Hvis du måtte velge mellom Alternativ 1 og Alternativ 2, hva ville du i så fall foretrekke?

	V1	V2

Klikk for ditt valg ❍ ❍

GO_B4_C2_A

Vennligst vurder nå et annet valg, med endrede egenskaper for Alternativ 1 og 2.

Klikk på en sirkel for å indikere om du ville ha valgt Alternativ 1 eller Alternativ 2 eller "Ingen av alternativene".

	V1	V2	Ingen av alternativene
Klikk for ditt valg	❍	❍	❍

GO_B4_C2_B

Hvis du måtte velge mellom Alternativ 1 og Alternativ 2, hva ville du i så fall foretrekke?

	V1	V2
Klikk for ditt valg	❍	❍

GO_B4_C3_A

Vennligst vurder nå et tredje valg, med endrede egenskaper for Alternativ 1 og 2.

Klikk på en sirkel for å indikere om du ville ha valgt Alternativ 1 eller Alternativ 2 eller "Ingen av alternativene".

	V1	V2	Ingen av alternativene
Ingen av alternativene	❍	❍	❍

GO_B4_C3_B

Hvis du måtte velge mellom Alternativ 1 og Alternativ 2, hva ville du i så fall foretrekke?

	V1	V2
Klikk for ditt valg	❍	❍

GO_B4_C4_A

Vennligst vurder nå et siste valg, med endrede egenskaper for Alternativ 1 og 2.

Klikk på en sirkel for å indikere om du ville ha valgt Alternativ 1 eller Alternativ 2 eller "Ingen av alternativene".

	V1	V2	Ingen av alternativene
Klikk for ditt valg	❍	❍	❍

GO_B4_C4_B

Hvis du måtte velge mellom Alternativ 1 og Alternativ 2, hva ville du i så fall foretrekke?

	V1	V2
Klikk for ditt valg	❍	❍

GO_B5_C1_A

En gondolbane (svevebane) er blitt foreslått i nærheten av en av nasjonalparkene i Nord-Gudbrandsdalen. Denne kan bli utformet på ulike måter og ha ulike grader av påvirkning på omgivelsene. Gondolen er tenkt å starte nær sentrum i Lom kommune (Fossbergom) og gå opp til Lomseggen. Denne fjelltoppen ligger ved inngangen til Breheimen nasjonalpark.

Du vil nå få presentert alternative gondolutforminger som vi ber deg ta stilling til. Det som vil variere mellom alternativene, er tilbudene rundt gondolen; om det vil finnes kafé / restaurant på toppen, antallet stier / turløyper fra toppen, og tilrettelegging langs turløypene. Dessuten kan en tenke seg ulike effekter på villreinens leveområde i Breheimen nasjonalpark, rett innenfor toppen der gondolen stopper. Prisen for å reise med gondolen kan også tenkes å variere, blant annet med kravene til tilrettelegging.

Du vil alt i alt bli bedt om å velge mellom fire ulike par med alternativer. Vi ber deg om å tenke deg at du oppholdt deg i Lom og samtidig vurderte å benytte gondolbanen. Ville du da ha foretrukket Alternativ 1 eller Alternativ 2? Hvis du ikke hadde vært interessert i å benytte gondolbanen, velg "ingen av alternativene". (Du vil da få et oppfølgingsspørsmål om å velge mellom Alternativ 1 eller Alternativ 2, men det vil bli registrert at du allerede har valgt "ingen av alternativene".) Vi ber deg se nøye på hvert alternativ før du gjør ditt valg.

	V1	V2	Ingen av alternativene
Klikk for ditt valg	❍	❍	❍

GO_B5_C1_B

Hvis du måtte velge mellom Alternativ 1 og Alternativ 2, hva ville du i så fall foretrekke?

	V1	V2
Klikk for ditt valg	❍	❍

GO_B5_C2_A

Vennligst vurder nå et annet valg, med endrede egenskaper for Alternativ 1 og 2.

Klikk på en sirkel for å indikere om du ville ha valgt Alternativ 1 eller Alternativ 2 eller "Ingen av alternativene".

	V1	V2	Ingen av alternativene
Klikk for ditt valg	❍	❍	❍

GO_B5_C2_B

Hvis du måtte velge mellom Alternativ 1 og Alternativ 2, hva ville du i så fall foretrekke?

	V1	V2
Klikk for ditt valg	❍	❍

GO_B5_C3_A

Vennligst vurder nå et tredje valg, med endrede egenskaper for Alternativ 1 og 2.

Klikk på en sirkel for å indikere om du ville ha valgt Alternativ 1 eller Alternativ 2 eller "Ingen av alternativene".

	V1	V2	Ingen av alternativene
Ingen av alternativene	❍	❍	❍

GO_B5_C3_B

Hvis du måtte velge mellom Alternativ 1 og Alternativ 2, hva ville du i så fall foretrekke?

	V1	V2
Klikk for ditt valg	❍	❍

GO_B5_C4_A

Vennligst vurder nå et siste valg, med endrede egenskaper for Alternativ 1 og 2.

Klikk på en sirkel for å indikere om du ville ha valgt Alternativ 1 eller Alternativ 2 eller "Ingen av alternativene".

	V1	V2	Ingen av alternativene
Klikk for ditt valg	❍	❍	❍

GO_B5_C4_B

Hvis du måtte velge mellom Alternativ 1 og Alternativ 2, hva ville du i så fall foretrekke?

	V1	V2
Klikk for ditt valg	❍	❍

GO_B6_C1_A

En gondolbane (svevebane) er blitt foreslått i nærheten av en av nasjonalparkene i Nord-Gudbrandsdalen. Denne kan bli utformet på ulike måter og ha ulike grader av påvirkning på omgivelsene. Gondolen er tenkt å starte nær sentrum i Lom kommune (Fossbergom) og gå opp til Lomseggen. Denne fjelltoppen ligger ved inngangen til Breheimen nasjonalpark.

Du vil nå få presentert alternative gondolutforminger som vi ber deg ta stilling til. Det som vil variere mellom alternativene, er tilbudene rundt gondolen; om det vil finnes kafé / restaurant på toppen, antallet stier / turløyper fra toppen, og tilrettelegging langs turløypene. Dessuten kan en tenke seg ulike effekter på villreinens leveområde i Breheimen nasjonalpark, rett innenfor toppen der gondolen stopper. Prisen for å reise med gondolen kan også tenkes å variere, blant annet med kravene til tilrettelegging.

Du vil alt i alt bli bedt om å velge mellom fire ulike par med alternativer. Vi ber deg om å tenke deg at du oppholdt deg i Lom og samtidig vurderte å benytte gondolbanen. Ville du da ha foretrukket Alternativ 1 eller Alternativ 2? Hvis du ikke hadde vært interessert i å benytte gondolbanen, velg "ingen av alternativene". (Du vil da få et oppfølgingsspørsmål om å velge mellom Alternativ 1 eller Alternativ 2, men det vil bli registrert at du allerede har valgt "ingen av alternativene".) Vi ber deg se nøye på hvert alternativ før du gjør ditt valg.

	V1	V2	Ingen av alternativene
Klikk for ditt valg	❍	❍	❍

GO_B6_C1_B

Hvis du måtte velge mellom Alternativ 1 og Alternativ 2, hva ville du i så fall foretrekke?

	V1	V2
Klikk for ditt valg	❍	❍

GO_B6_C2_A

Vennligst vurder nå et annet valg, med endrede egenskaper for Alternativ 1 og 2.

Klikk på en sirkel for å indikere om du ville ha valgt Alternativ 1 eller Alternativ 2 eller "Ingen av alternativene".

	V1	V2	Ingen av alternativene
Klikk for ditt valg	❍	❍	❍

GO_B6_C2_B

Hvis du måtte velge mellom Alternativ 1 og Alternativ 2, hva ville du i så fall foretrekke?

	V1	V2
Klikk for ditt valg	❍	❍

GO_B6_C3_A

Vennligst vurder nå et tredje valg, med endrede egenskaper for Alternativ 1 og 2.

Klikk på en sirkel for å indikere om du ville ha valgt Alternativ 1 eller Alternativ 2 eller "Ingen av alternativene".

	V1	V2	Ingen av alternativene
Ingen av alternativene	❍	❍	❍

GO_B6_C3_B

Hvis du måtte velge mellom Alternativ 1 og Alternativ 2, hva ville du i så fall foretrekke?

	V1	V2
Klikk for ditt valg	❍	❍

GO_B6_C4_A

Vennligst vurder nå et siste valg, med endrede egenskaper for Alternativ 1 og 2.

Klikk på en sirkel for å indikere om du ville ha valgt Alternativ 1 eller Alternativ 2 eller "Ingen av alternativene".

	V1	V2	Ingen av alternativene
Klikk for ditt valg	❍	❍	❍

GO_B6_C4_B

Hvis du måtte velge mellom Alternativ 1 og Alternativ 2, hva ville du i så fall foretrekke?

	V1	V2
Klikk for ditt valg	❍	❍

GO_B7_C1_A

En gondolbane (svevebane) er blitt foreslått i nærheten av en av nasjonalparkene i Nord-Gudbrandsdalen. Denne kan bli utformet på ulike måter og ha ulike grader av påvirkning på omgivelsene. Gondolen er tenkt å starte nær sentrum i Lom kommune (Fossbergom) og gå opp til Lomseggen. Denne

fjelltoppen ligger ved inngangen til Breheimen nasjonalpark.

Du vil nå få presentert alternative gondolutforminger som vi ber deg ta stilling til. Det som vil variere mellom alternativene, er tilbudene rundt gondolen; om det vil finnes kafé / restaurant på toppen, antallet stier / turløyper fra toppen, og tilrettelegging langs turløypene. Dessuten kan en tenke seg ulike effekter på villreinens leveområde i Breheimen nasjonalpark, rett innenfor toppen der gondolen stopper. Prisen for å reise med gondolen kan også tenkes å variere, blant annet med kravene til tilrettelegging.

Du vil alt i alt bli bedt om å velge mellom fire ulike par med alternativer. Vi ber deg om å tenke deg at du oppholdt deg i Lom og samtidig vurderte å benytte gondolbanen. Ville du da ha foretrukket Alternativ 1 eller Alternativ 2? Hvis du ikke hadde vært interessert i å benytte gondolbanen, velg "ingen av alternativene". (Du vil da få et oppfølgingsspørsmål om å velge mellom Alternativ 1 eller Alternativ 2, men det vil bli registrert at du allerede har valgt "ingen av alternativene".) Vi ber deg se nøye på hvert alternativ før du gjør ditt valg.

	V1	V2	Ingen av alternativene
Klikk for ditt valg	❍	❍	❍

Go_B7_C1_B

Hvis du måtte velge mellom Alternativ 1 og Alternativ 2, hva ville du i så fall foretrekke?

	V1	V2
Klikk for ditt valg	❍	❍

Go_B7_C2_A

Vennligst vurder nå et annet valg, med endrede egenskaper for Alternativ 1 og 2.

Klikk på en sirkel for å indikere om du ville ha valgt Alternativ 1 eller Alternativ 2 eller "Ingen av alternativene".

	V1	V2	Ingen av alternativene
Klikk for ditt valg	❍	❍	❍

Go_B7_C2_B

Hvis du måtte velge mellom Alternativ 1 og Alternativ 2, hva ville du i så fall foretrekke?

V1	V2

Klikk for ditt valg ❍ ❍

Go_B7_C3_A

Vennligst vurder nå et tredje valg, med endrede egenskaper for Alternativ 1 og 2.

Klikk på en sirkel for å indikere om du ville ha valgt Alternativ 1 eller Alternativ 2 eller "Ingen av alternativene".

	V1	V2	Ingen av alternativene
Ingen av alternativene	❍	❍	❍

Go_B7_C3_B

Hvis du måtte velge mellom Alternativ 1 og Alternativ 2, hva ville du i så fall foretrekke?

	V1	V2
Klikk for ditt valg	❍	❍

Go_B7_C4_A

Vennligst vurder nå et siste valg, med endrede egenskaper for Alternativ 1 og 2.

Klikk på en sirkel for å indikere om du ville ha valgt Alternativ 1 eller Alternativ 2 eller "Ingen av alternativene".

	V1	V2	Ingen av alternativene
Klikk for ditt valg	❍	❍	❍

Go_B7_C4_B

Hvis du måtte velge mellom Alternativ 1 og Alternativ 2, hva ville du i så fall foretrekke?

	V1	V2
Klikk for ditt valg	❍	❍

Go_B8_C1_A

En gondolbane (svevebane) er blitt foreslått i nærheten av en av nasjonalparkene i Nord-Gudbrandsdalen. Denne kan bli utformet på ulike måter og ha ulike grader av påvirkning på omgivelsene. Gondolen er tenkt å starte nær sentrum i Lom kommune (Fossbergom) og gå opp til Lomseggen. Denne fjelltoppen ligger ved inngangen til Breheimen nasjonalpark.

Du vil nå få presentert alternative gondolutforminger som vi ber deg ta stilling til. Det som vil variere mellom alternativene,

er tilbudene rundt gondolen; om det vil finnes kafé / restaurant på toppen, antallet stier / turløyper fra toppen, og tilrettelegging langs turløypene. Dessuten kan en tenke seg ulike effekter på villreinens leveområde i Breheimen nasjonalpark, rett innenfor toppen der gondolen stopper. Prisen for å reise med gondolen kan også tenkes å variere, blant annet med kravene til tilrettelegging.

Du vil alt i alt bli bedt om å velge mellom fire ulike par med alternativer. Vi ber deg om å tenke deg at du oppholdt deg i Lom og samtidig vurderte å benytte gondolbanen. Ville du da ha foretrukket Alternativ 1 eller Alternativ 2? Hvis du ikke hadde vært interessert i å benytte gondolbanen, velg "ingen av alternativene". (Du vil da få et oppfølgingsspørsmål om å velge mellom Alternativ 1 eller Alternativ 2, men det vil bli registrert at du allerede har valgt "ingen av alternativene".) Vi ber deg se nøye på hvert alternativ før du gjør ditt valg.

	V1	V2	Ingen av alternativene
Klikk for ditt valg	❍	❍	❍

GO_B8_C1_B

Hvis du måtte velge mellom Alternativ 1 og Alternativ 2, hva ville du i så fall foretrekke?

	V1	V2
Klikk for ditt valg	❍	❍

GO_B8_C2_A

Vennligst vurder nå et annet valg, med endrede egenskaper for Alternativ 1 og 2.

Klikk på en sirkel for å indikere om du ville ha valgt Alternativ 1 eller Alternativ 2 eller "Ingen av alternativene".

	V1	V2	Ingen av alternativene
Klikk for ditt valg	❍	❍	❍

GO_B8_C2_B

Hvis du måtte velge mellom Alternativ 1 og Alternativ 2, hva ville du i så fall foretrekke?

	V1	V2
Klikk for ditt valg	❍	❍

GO_B8_C3_A

Vennligst vurder nå et tredje valg, med endrede egenskaper for

Alternativ 1 og 2.

Klikk på en sirkel for å indikere om du ville ha valgt Alternativ 1 eller Alternativ 2 eller "Ingen av alternativene".

	V1	V2	Ingen av alternativene
Ingen av alternativene	❍	❍	❍

GO_B8_C3_B

Hvis du måtte velge mellom Alternativ 1 og Alternativ 2, hva ville du i så fall foretrekke?

	V1	V2
Klikk for ditt valg	❍	❍

GO_B8_C4_A

Vennligst vurder nå et siste valg, med endrede egenskaper for Alternativ 1 og 2.

Klikk på en sirkel for å indikere om du ville ha valgt Alternativ 1 eller Alternativ 2 eller "Ingen av alternativene".

	V1	V2	Ingen av alternativene
Klikk for ditt valg	❍	❍	❍

GO_B8_C4_B

Hvis du måtte velge mellom Alternativ 1 og Alternativ 2, hva ville du i så fall foretrekke?

	V1	V2
Klikk for ditt valg	❍	❍

BRIEFING

Du er blitt bedt om å velge mellom utforminger av et gondolprosjekt beskrevet med fem egenskaper:

Hvilke egenskaper ved gondolprosjektet var viktige for dine valg? (Hvis alle fem egenskapene hadde betydning, kryss av for alle)

- ❑ Servicebygg på toppen
- ❑ Stier til/fra toppen
- ❑ Skilting, rasteplasser, m.m.
- ❑ Økologiske effekter
- ❑ Pris tur/retur med gondol
- ❑ Ingen av disse egenskapene var viktige

ASSUMPTION_18B

Anta at du skal reise til Nord-Gudbrandsdalen neste sommer, og mange nye aktivitetstilbud er blitt utviklet (se nedenfor). Anta videre at bruken av hvert tilbud koster 200 norske kroner (per person).
Ville du i så fall benytte deg av disse tilbudene?

	Ja, helt sikkert	Ja, trolig	Usikker/vet ikke	Nei, trolig ikke	Nei, helt sikkert ikke
Gondol (svevebane) fra nærheten av Lom sentrum (Fossbergom) opp til fjellet (Lomseggen), nær Breheimen nasjonalpark	❍	❍	❍	❍	❍
Båttur på innsjøen Gjende, i Jotunheimen nasjonalpark	❍	❍	❍	❍	❍
Ridning/hesteutleie fra ridesenter ved innfallsporten til en av nasjonalparkene i Nord-Gudbrandsdalen	❍	❍	❍	❍	❍
Moskussafari i Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark	❍	❍	❍	❍	❍
Besøk på tradisjonell seter ved innfallsporten til en av de seks nasjonalparkene i Nord-Gudbrandsdalen	❍	❍	❍	❍	❍

ASSUMPTION_18B_50

Anta at du skal reise til Nord-Gudbrandsdalen neste sommer, og mange nye aktivitetstilbud er blitt utviklet (se nedenfor). Anta videre at bruken av hvert tilbud koster 50 norske kroner (per person).
Ville du i så fall benytte deg av disse tilbudene?

	Ja, helt sikkert	Ja, trolig	Usikker/vet ikke	Nei, trolig ikke	Nei, helt sikkert ikke
Gondol (svevebane) fra nærheten av Lom sentrum (Fossbergom) opp til fjellet (Lomseggen), nær Breheimen nasjonalpark	❍	❍	❍	❍	❍
Båttur på innsjøen Gjende, i Jotunheimen	❍	❍	❍	❍	❍

nasjonalpark					
Ridning/hesteutleie fra ridesenter ved innfallsporten til en av nasjonalparkene i Nord-Gudbrandsdalen	❍	❍	❍	❍	❍
Moskussafari i Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark	❍	❍	❍	❍	❍
Besøk på tradisjonell seter ved innfallsporten til en av de seks nasjonalparkene i Nord-Gudbrandsdalen	❍	❍	❍	❍	❍

ASSUMPTION_18B_500

Anta at du skal reise til Nord-Gudbrandsdalen neste sommer, og mange nye aktivitetstilbud er blitt utviklet (se nedenfor). Anta videre at bruken av hvert tilbud koster 500 norske kroner (per person).
Ville du i så fall benytte deg av disse tilbudene?

	Ja, helt sikkert	Ja, trolig	Usikker/vet ikke	Nei, trolig ikke	Nei, helt sikkert ikke
Gondol (svevebane) fra nærheten av Lom sentrum (Fossbergom) opp til fjellet (Lomseggen), nær Breheimen nasjonalpark	❍	❍	❍	❍	❍
Båttur på innsjøen Gjende, i Jotunheimen nasjonalpark	❍	❍	❍	❍	❍
Ridning/hesteutleie fra ridesenter ved innfallsporten til en av nasjonalparkene i Nord-Gudbrandsdalen	❍	❍	❍	❍	❍
Moskussafari i Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark	❍	❍	❍	❍	❍
Besøk på tradisjonell seter ved innfallsporten til en av de seks nasjonalparkene i Nord-Gudbrandsdalen	❍	❍	❍	❍	❍

ASSUMPTION_18B2

Er du for eller imot at følgende aktivitetstilbud utvikles i og

rundt nasjonalparkene i Nord-Gudbrandsdalen?

	Helt imot	Delvis imot	Usikker / vet ikke	Delvis for	Helt for
Gondol (svevebane) fra nærheten av Lom sentrum (Fossbergom) opp til fjellet (Lomseggen), nær Breheimen nasjonalpark	❍	❍	❍	❍	❍
Båttur på innsjøen Gjende, i Jotunheimen nasjonalpark	❍	❍	❍	❍	❍
Ridning/hesteutleie fra ridesenter ved innfallsporten til en av nasjonalparkene i Nord-Gudbrandsdalen	❍	❍	❍	❍	❍
Moskussafari i Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark	❍	❍	❍	❍	❍
Besøk på tradisjonell seter ved innfallsporten til en av de seks nasjonalparkene i Nord-Gudbrandsdalen	❍	❍	❍	❍	❍

INSTALLATION_18A

Dersom slike tilbud og aktiviteter blir utviklet nær grensene til nasjonalparkene i Nord-Gudbrandsdalen, kan de føre med seg negative økologiske konsekvenser. Hvor store negative økologiske konsekvenser synes du er akseptable når det gjelder ...

	Ingen	Små	Middels	Store	Vet ikke
villreinens leveområde?	❍	❍	❍	❍	❍
rovfuglenes reirbygging?	❍	❍	❍	❍	❍
slitasje på vegetasjon?	❍	❍	❍	❍	❍

IMPORTANT_ASPECT_22

Vennligst kryss av for hvor viktig utsagnene nedenfor er for deg når du er ute i naturen:

	Helt uviktig	Ganske uviktig	Verken viktig eller uviktig	Ganske viktig	Meget viktig
Fysisk avkobling i naturen	❑	❑	❑	❑	❑
Stillhet og ro	❑	❑	❑	❑	❑

Sanseinntrykk (syn, hørsel, lukt, smak mv)	❑	❑	❑	❑	❑
Sunnhet, godt for helsen	❑	❑	❑	❑	❑
Frisk luft, rent vann og uberørte omgivelser	❑	❑	❑	❑	❑
Kunne nyte natur med litt luksus	❑	❑	❑	❑	❑
Ha det komfortabelt i naturomgivelser	❑	❑	❑	❑	❑
Være i bevegelse gjennom et landskap	❑	❑	❑	❑	❑
Fysisk krevende aktivitet i naturen	❑	❑	❑	❑	❑
Lade batteriene / hente nye krefter	❑	❑	❑	❑	❑
Søke utfordringer som innebærer risiko	❑	❑	❑	❑	❑

IMPORTANT_LANDSCAPES_23

Kryss av for hvor viktig er hvert av utsagnene nedenfor for deg når du er ute i naturen:

	Helt uviktig	**Ganske uviktig**	**Verken viktig eller uviktig**	**Ganske viktig**	**Meget viktig**
Mestre farlige situasjoner	❑	❑	❑	❑	❑
Se vakre landskaper/naturomgivelser	❑	❑	❑	❑	❑
Oppleve en dypere sammenheng i tilværelsen	❑	❑	❑	❑	❑
Oppleve spenning	❑	❑	❑	❑	❑
Betrakte natur innenfor en behagelig ramme	❑	❑	❑	❑	❑
Få en følelse av frihet	❑	❑	❑	❑	❑
Føle en form for tilhørighet til landskap/natur	❑	❑	❑	❑	❑
Oppleve noe som er vakkert	❑	❑	❑	❑	❑
Oppleve naturens magi/mystikk	❑	❑	❑	❑	❑
Hente inspirasjon i naturomgivelser	❑	❑	❑	❑	❑

Du er nå mer enn halvveis i undersøkelsen. Vi håper du vil fullføre spørreskjemaet. Svarene du gir har betydning for bruk og vern av naturområdene i Nord-Gudbrandsdalen

(Nasjonalparkriket).

VALUE_CLASS

Nedenfor er det listet opp en del verdier som verneområder kan tenkes å ha. Vennligst vurder i hvilken grad du synes at nasjonalparkene i Norge har verdi for hver linje nedenfor:

	Svært liten verdi 1	**2**	**3**	**4**	**Svært stor verdi 5**
Estetisk/scenisk verdi (attraktivt landskap, severdigheter, lukt eller lyd)	❍	❍	❍	❍	❍
Næringsverdi (turisme, skogbruk, jordbruk eller annen kommersiell aktivitet)	❍	❍	❍	❍	❍
Livsopprettholdende verdi (produserer, bevarer og fornyer luft, jord og vann)	❍	❍	❍	❍	❍
Læringsverdi (gir miljøkunnskap)	❍	❍	❍	❍	❍
Naturmangfoldsverdi (beskytter planter, dyr, fisk eller andre organismer)	❍	❍	❍	❍	❍
Åndelig verdi	❍	❍	❍	❍	❍
Iboende verdi (egenverdi uavhengig av bruk eller nytte)	❍	❍	❍	❍	❍
Naturhistorisk eller kulturhistorisk verdi	❍	❍	❍	❍	❍
Verdi for framtidige generasjoner	❍	❍	❍	❍	❍
Terapeutisk verdi (gir folk fysisk eller mentalt utbytte/ velvære)	❍	❍	❍	❍	❍
Villmarksverdi	❍	❍	❍	❍	❍

DEPENDENCE_IDENTITY

Nedenfor er det listet opp noen påstander om Nord-Gudbrandsdalen. Vennligst marker i hvilken grad du er enig eller uenig i disse påstandene

	Helt uenig 1	**2**	**3**	**4**	**Helt enig 5**	**Ikke relevant**
Det er mer						

tilfredsstillende å være i Nord-Gubrandsdalen enn å være andre steder	❍	❍	❍	❍	❍	❍
Ikke noe annet sted kan sammenliknes med Nord-Gubrandsdalen	❍	❍	❍	❍	❍	❍
Jeg er sterkt knyttet til Nord-Gudbrandsdalen	❍	❍	❍	❍	❍	❍
Jeg synes at Nord-Gubrandsdalen er den beste plassen når jeg skal gjøre det jeg liker best	❍	❍	❍	❍	❍	❍
Å oppholde meg i Nord-Gubrandsdalen sier en hel del om hvem jeg er	❍	❍	❍	❍	❍	❍
Jeg identifiserer meg sterkt med Nord-Gudbrandsdalen	❍	❍	❍	❍	❍	❍

PAGE

LIST_OF_VALUES

Hvor viktig er disse verdiene, eller følelsene, for deg i ditt liv? Vennligst merk av på en skal fra 1 til 5 hvor viktige disse ulike følelsene er for deg, der 1 er "svært uviktig" og 5 er "svært viktig":

	Svært uviktig 1	**2**	**3**	**4**	**Svært viktig 5**
1. Tilhørighet	❍	❍	❍	❍	❍
2. Spenning	❍	❍	❍	❍	❍
3. Nærhet med andre	❍	❍	❍	❍	❍
4. Å få til ting (mestre)	❍	❍	❍	❍	❍
5. Bli respektert av andre	❍	❍	❍	❍	❍
6. Moro og livsnytelse	❍	❍	❍	❍	❍
7. Trygghet	❍	❍	❍	❍	❍
8. Selvrespekt	❍	❍	❍	❍	❍
9. Å oppnå ting	❍	❍	❍	❍	❍

LOV_FOLLOW_UP

Hvilken følelse er den aller viktigste for deg? Skriv inn et tall fra listen over.

(1 - 9)

IDEALIST_MODERNIST

Vennligst merk av på en skal fra 1 til 5 hvor enig eller uenig er du i disse påstandene, der 1 er "helt uenig" og 5 er "helt enig":

	Helt uenig 1	2	3	4	Helt enig 5
Jeg liker av og til å gjøre ting som er farlig eller forbudt	❍	❍	❍	❍	❍
Jeg savner materielle goder for å kunne leve et tilfredsstillende liv	❍	❍	❍	❍	❍
Jeg prøver å skaffe meg ting som gjør inntrykk på andre	❍	❍	❍	❍	❍
Det finnes meninger som ikke bør tillates fremført i radio/fjernsyn	❍	❍	❍	❍	❍
Vi bør løse problemer i eget land før vi hjelper andre	❍	❍	❍	❍	❍
Det er best å gjøre ting slik som de er blitt gjort før	❍	❍	❍	❍	❍

Du er nå mer enn halvveis i undersøkelsen. Vi håper du vil fullføre spørreskjemaet. Svarene du gir har betydning for bruk og vern av norsk natur.

IMAGINE_VISIT_25

Tenk deg at du skal gjennomføre en tur i skogs- eller fjellterreng om sommeren. Tenk deg at området er slik som du aller helst vil ha det – som om det var ditt "idealområde". Ville det være negativt eller positivt for din egen trivsel

	Svært negativt	Ganske negativt	Litt negativt	Nøytralt	Litt positivt	Ganske positivt	Svært positivt
...at det finnes tilrettelagte leirplasser med do, ved, bål,	❍	❍	❍	❍	❍	❍	❍

søppeldunker etc.?							
...at det finnes opparbeidede og merkede stier?	❍	❍	❍	❍	❍	❍	❍
...at det er god skilting ved startsteder og ved sti-, løype- og vegkryss?	❍	❍	❍	❍	❍	❍	❍
...at du kan være alene og gå lenge uten å møte andre mennesker?	❍	❍	❍	❍	❍	❍	❍
...at du kan bli kvitt søppel i utplasserte søppeldunker?	❍	❍	❍	❍	❍	❍	❍
...at det er lagt ned trestokker, steiner og lignende til å gå på der stien går gjennom våte områder?	❍	❍	❍	❍	❍	❍	❍
...at det finnes hytter med matservering og oppredde senger i området?	❍	❍	❍	❍	❍	❍	❍
...at du kan møte mange mennesker i fjellet?	❍	❍	❍	❍	❍	❍	❍

RELATIONSHIP

Nedenfor er det listet opp noen påstander om forholdet mellom menneske og natur. Vennligst merk av for hvor enig eller uenig du er i disse utsagnene:

	Helt uenig	Ganske uenig	Usikker	Ganske enig	Helt enig
Balansen i naturen er skjør og forstyrres lett	❍	❍	❍	❍	❍
Mennesker misbruker i høy grad naturmiljøet	❍	❍	❍	❍	❍
Den såkalte "økologiske krisen" som truer menneskeheten er i stor grad overdrevet	❍	❍	❍	❍	❍
Planter og dyr har like stor rett til å leve som mennesker	❍	❍	❍	❍	❍

Balansen i naturen er robust nok til å takle moderne industrisamfunn	❍	❍	❍	❍	❍
Dersom ting utvikler seg slik som nå, vil det snart inntreffe en økologisk katastrofe	❍	❍	❍	❍	❍
Menneskelig klokskap vil sikre oss mot at vi IKKE gjør jorden ulevelig	❍	❍	❍	❍	❍

ASSUMP_18X

Er du for eller imot at følgende aktivitetstilbud utvikles i og rundt nasjonalparkene i Nord-Gudbrandsdalen?

	Helt imot	Delvis imot	Usikker / vet ikke	Delvis for	Helt for
Gondoler (svevebaner)	❍	❍	❍	❍	❍
Båtturtilbud på innsjøer	❍	❍	❍	❍	❍
Ridning/hesteutleie fra ridesentre	❍	❍	❍	❍	❍
Moskussafari	❍	❍	❍	❍	❍
Tradisjonelle setre åpne for turistbesøk	❍	❍	❍	❍	❍

PRO_NEUTRAL_CON_NEUTRAL

Vennligst kryss av på en skala fra 1 til 5 i hvilken grad du mener at nasjonalparker først og fremst skal beskytte natur mot menneskelig aktivitet eller først og fremst skal gi mulighet for menneskers aktivitet:

(Med "bruk av natur" og "menneskelig aktivitet" mener vi her det som er knyttet til lokale brukerinteresser og friluftsliv/turisme.)

	beskytte natur mot menneskelig aktivitet 1	2	3	4	gi mulighet for menneskers aktivitet 5
Nasjonalparker skal først og fremst ...	❍	❍	❍	❍	❍

PRO_POS_CON_NEG

Vennligst kryss av på en skala fra 1 til 5 i hvilken grad du mener at nasjonalparker først og fremst skal bevare urørt natur eller først og fremst skal tilpasses menneskers aktivitet:

(Med "bruk av natur" og "menneskelig aktivitet" mener vi her det som er knyttet til lokale brukerinteresser og friluftsliv / turisme.)

	bevare urørt natur 1	2	3	4	tilpasses menneskers aktivitet 5
Nasjonalparker skal først og fremst ...	❍	❍	❍	❍	❍

PRO_NEG_CON_POS

Vennligst kryss av på en skala fra 1 til 5 i hvilken grad du mener at nasjonalparker først og fremst skal hindre mennekelig aktivitet eller først og fremst skal gi mennesker tilgang til natur:

(Med "bruk av natur" og "menneskelig aktivitet" mener vi her det som er knyttet til lokale brukerinteresser og friluftsliv / turisme.)

	hindre mennekelig aktivitet 1	2	3	4	gi mennesker tilgang til natur 5
Nasjonalparker skal først og fremst ...	❍	❍	❍	❍	❍

TOURISM_SECTOR

Hvilken betydning anser du at reiselivet (turismen) som er knyttet til nasjonalparkene har for det lokalsamfunnet du bor i når det gjelder arbeidsplasser, inntekter og servicenivå?

	Ingen	Liten	Ganske stor	Meget stor	Vet ikke
Lokale arbeidsplasser	❍	❍	❍	❍	❍
Inntekter for lokalsamfunnet	❍	❍	❍	❍	❍
Servicenivået i lokalsamfunnet	❍	❍	❍	❍	❍
Infrastruktur i lokalsamfunnet (veier, p-plasser, toaletter, skilter, rasteplasser)	❍	❍	❍	❍	❍

AGREE_PROTECTION

I hvilken grad er du tilhenger eller motstander av at følgende parker er vernet i Nord-Gudbrandsdalen?

	I sterk grad	I noen grad	Verken for eller	I noen grad	I sterk grad

	motstander	motstander	mot	tilhenger	tilhenger
Jotunheimen	❍	❍	❍	❍	❍
Rondane	❍	❍	❍	❍	❍
Dovre	❍	❍	❍	❍	❍
Dovrefjell-Sunndalsfjella	❍	❍	❍	❍	❍
Reinheimen	❍	❍	❍	❍	❍
Breheimen	❍	❍	❍	❍	❍

PROTECTION_PROCESS

Hvordan vil du samlet sett vurdere myndighetenes verneplan-/forvaltningsplanprosess for de ulike parkene?

	Dårlig	Verken god eller dårlig	God	Vet ikke
Jotunheimen	❍	❍	❍	❍
Rondane	❍	❍	❍	❍
Dovre	❍	❍	❍	❍
Dovrefjell-Sunndalsfjella	❍	❍	❍	❍
Reinheimen	❍	❍	❍	❍
Breheimen	❍	❍	❍	❍

PARK_TOURISM

Hvordan mener du de ulike nasjonalparkene burde tilrettelegges for turisme?

	Tilrettelegges mindre enn i dag	Tilrettelegges som i dag	Tilrettelegges mer enn i dag	Vet ikke
Jotunheimen	❍	❍	❍	❍
Rondane	❍	❍	❍	❍
Dovre	❍	❍	❍	❍
Dovrefjell-Sunndalsfjella	❍	❍	❍	❍
Reinheimen	❍	❍	❍	❍
Breheimen	❍	❍	❍	❍

POSSIBILITIES_PARKS

Synes du at forvaltningen av verneområdene gir gode eller dårlige vilkår for de lokale reiselivsbedriftene som tilbyr aktiviteter og opplevelser innenfor nasjonalparkgrensene i den kommunen du er bosatt i?

	Svært dårlige	Nokså dårlige	Verken gode eller dårlige	Nokså gode	Svært gode	vet ikke

Vilkår for de lokale reiselivsbedriftene i verneområdene	❍	❍	❍	❍	❍	❍

LOCAL_INTERESTS

Synes du at lokale interesser er blitt tilstrekkelig tilgodesett i den eller de nasjonalparkene som ligger i den kommunen der du er bosatt?

	Nei, i svært liten grad	Nei, i ganske liten grad	Ja, i ganske stor grad	Ja, i svært stor grad	vet ikke
Lokale interesser tilgodesett	❍	❍	❍	❍	❍

LOCAL_KNOWLEDGE

Synes du generelt at lokalbefolkningens kunnskap er viktig eller uviktig i forvaltningen av verneområder?

	Helt uviktig	Ganske uviktig	Verken viktig eller uviktig	Ganske viktig	Meget viktig
Lokalbefolkningens kunnskap er	❑	❑	❑	❑	❑

SECTOR

I hvilken samfunnssektor har du ditt daglige virke?

- ❑ Industri
- ❑ Jordbruk/skogbruk/fiskeri
- ❑ Transport
- ❑ Varehandel
- ❑ Media
- ❑ Konsulentvirksomhet/rådgivning/IT
- ❑ Offentlig administrasjon
- ❑ Helse/omsorg
- ❑ Undervisning
- ❑ Annen sektor
- ❑ Hjemmeværende
- ❑ Trygdet/pensjonist
- ❑ Under utdanning

POSTAL_CODE_28B

Hva er postnummeret til din hjemmeadresse?

(0 - 9999)

GENDER_36

Kjønn?

- ❍ Kvinne
- ❍ Mann

AGE_37

Alder:

(15 - 99)

EDUCATION_38

Vennligst kryss av for din utdanningsbakrunn:

- ❍ Grunnskole (mindre enn 12 år)
- ❍ Videregående (ca 12 år i alt)
- ❍ 1-4 års høyere utdanning etter videregående
- ❍ Mer enn 4 års høyere utdanning etter videregående

COVER_PERSONS_33

Hvor mange personer bor det i ditt hushold inkludert deg selv?

1 **(0 - 100)**

Voksne			
Barn			

MONTHLY_INCOME_39

Hva er den MÅNEDLIGE bruttoinntekten i ditt hushold (inkludert din egen inntekt)? Velg fra rullegardinmenyen.

- ❍ Under 5000 kr
- ❍ 5000 – 10 000 kr
- ❍ 10 000 – 15 000 kr
- ❍ 15 000 – 20 000 kr
- ❍ 20 000 – 25 000 kr
- ❍ 25 000 – 30 000 kr
- ❍ 30 000 – 35 000 kr
- ❍ 35 000 – 40 000 kr
- ❍ 40 000 – 45 000 kr
- ❍ 45 000 – 50 000 kr
- ❍ 50 000 – 55 000 kr
- ❍ 55 000 – 60 000 kr
- ❍ 60 000 – 65 000 kr
- ❍ 65 000 – 70 000 kr
- ❍ 70 000 – 75 000 kr
- ❍ 75 000 – 80 000 kr

- ❍ 80 000 – 85 000 kr
- ❍ 85 000 – 90 000 kr
- ❍ 90 000 – 95 000 kr
- ❍ 95 000 – 100 000 kr
- ❍ Over 100 000 kr
- ❍ Vet ikke
- ❍ Ønsker ikke å svare

INCOME_TOURISM

Har ditt hushold hele eller deler av inntekten fra reiseliv/turisme?

- ❍ Ja, hele inntekten
- ❍ Ja, deler av inntekten
- ❍ Nei
- ❍ Vet ikke

ENV_ORGANIZATION

Er du medlem i noen av disse organisasjonene?

- ❑ Den norske turistforeningen
- ❑ Norges naturvernforbund
- ❑ Natur og Ungdom
- ❑ Bellona
- ❑ Miljøvernforbundet
- ❑ Verdens naturfond
- ❑ Greenpeace
- ❑ Worldwatch institute
- ❑ Framtiden i våre hender
- ❑ Annen natur-/miljøvernorganisasjon
- ❑ Ingen av disse

IND_ORGANIZATION

Er du medlem i noen av disse organisasjonene?

- ❑ Norges Jeger- og Fiskerforbund
- ❑ Norges Fjellstyresamband
- ❑ Norsk Reindriftslag
- ❑ Norsk Almenningsforbund
- ❑ Norsk Bonde- og Småbrukarlag
- ❑ Norges Bondelag
- ❑ NHO Reiseliv
- ❑ Ingen av disse

POLITICAL

Hvis det var stortingsvalg i morgen, hvilket parti ville du da stemme på?

- ❍ Ap
- ❍ Frp
- ❍ H
- ❍ Krf
- ❍ Rødt
- ❍ SP
- ❍ SV
- ❍ V
- ❍ Kystpartiet
- ❍ Andre
- ❍ Vil ikke stemme
- ❍ Vil ikke svare
- ❍ Ikke sikker/vet ikke

REVISIT

Hvor sannsynlig er det at du ...

	Svært usannsynlig 1	**2**	**3**	**4**	**Svært sannsynlig** 5
vil besøke Nord-Gudbrandsdalen i løpet av 2011?	❍	❍	❍	❍	❍
vil besøke Nord-Gudbrandsdalen i framtiden?	❍	❍	❍	❍	❍

MOTIVATION

Til slutt, hvor mye vil du si at du involverte deg i de valgene du ble spurt om å gjøre i denne undersøkelsen?

- ❍ Svært lite
- ❍ Ganske lite
- ❍ Ganske mye
- ❍ Svært mye
- ❍ Vil ikke svare

COMMENTS

Takk for at du deltok!
Hvis du har noen kommentarer til undersøkelsen, kan du skrive dem her.

_____

_____

_____

_____